

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI 283

ALKOHOLSTATISTIKK

1956

Alcohol Statistics 1956

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO 1957

Norges offisielle statistikk, rekke XI
Norway's Official Statistics, series XI

Rekke XI

Trykt 1957

- Nr. 248 Økonomisk utsyn over året 1956 *Economic survey*
- 249 Sinnssykehusenes virksomhet 1954 *Hospitals for mental disease*
- 250 Husholdningsregnskaper for fiskerfamilier 1954 *Family budgets for fishermen's families*
- 251 Bedriftstelling i Norge 24. april 1953 I Bergverk og industri *Census of establishments, April 24, 1953 I Mining and quarrying and manufacturing*
- 252 Kommunevalgene og ordførervalgene 1955 *Elections in the rural and town municipalities*
- 253 Folketellingen 1. desember 1950 X Boligstatistikk *Population census December 1, 1950 X Housing statistics*
- 254 Folkemengdens bevegelse 1954 *Vital statistics and migration statistics*
- 255 Syketrygden 1953 *Assurance-maladie nationale*
- 256 Norges fiskerier 1954 *Fishery statistics of Norway*
- 257 Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1954 *Medical statistical report*
- 258 Folketellingen 1. desember 1950 VI Personer 15 år og mer etter utdanning *Population census December 1, 1950 VI Persons 15 years of age or more by education*
- 259 Skattestatistikk 1955—56 *Tax statistics*
- 260 Norges handel 1955 Del II *Foreign trade of Norway Part II*
- 261 Telegrafverket 1955—56 *Télégraphes et téléphones de l'Etat*
- 262 Norges bergverksdrift 1955 *Norway's mining industry*
- 263 Norges postverk 1956 *Statistique postale*
- 264 Undervisningsstatistikk 1953—54 *Statistics on education*
- 265 Ulykkestrygden for industriarbeidere m. v. 1951—1952 *Assurances de l'Etat contre les accidents pour les ouvriers industriels etc.*
- 266 Forsikringsselskaper 1955 *Sociétés d'assurances*
- 267 Kriminalstatistikk 1955 *Criminal statistics*
- 268 Folkemengden i herreder og byer 1. januar 1956 *Population in rural districts and towns*
- 269 Norges jernbaner 1953—54 *Chemins de fer norvégiens*
- 270 Veterinærvesenet 1954 *Service vétérinaire*
- 271 Folketellingen 1. desember 1950 V Barnetallet i norske ekteskap *Population census December 1, 1950 V Fertility of marriages*
- 272 Sinnssykehusenes virksomhet 1955 *Hospitals for mental disease*
- 273 Norges elektrisitetsverker 1955 *Electricity plants*

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI 283

ALKOHOLSTATISTIKK

1956

Alcohol Statistics 1956

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1957

Tidligere utkommet:

Alkoholstatistikk I og II. Forbruk av brændevin, vin og øl i Norge 1814—1909 V nr. 124, 1908—1911 V nr. 199.

Alkoholstatistikk III. Drukkenskapsarrestationer i Norge 1896—1912 VI nr. 63.

Drukkenskapsforseelser 1913—1915 VI nr. 78, 1916—1917 VI nr. 143.

Alkoholstatistikk 1918—1919 VI nr. 190, 1920—1921 VII nr. 62, 1922—1923 VII nr. 129, 1924—1925 VII nr. 196, 1926—1927 VIII nr. 71, 1928—1929 VIII nr. 124, 1946 X nr. 145, 1947—1948 X nr. 192, 1949—1950 XI nr. 66, 1951—1952 XI nr. 137, 1953 XI nr. 193, 1954 XI nr. 213, 1955 XI nr. 242.

Forbudsavstemningen 18. oktober 1926 VIII nr. 14.

Tabeller og oversikter over alkoholstatistikken er for årene 1930—1945 trykt i Statistisk årbok og Statistiske meddelelser.

Forord

Alkoholstatistikken for 1956 har stort sett samme omfang som i tidligere år. Både oversiktsavsnittet og tabellene er lagt opp etter samme plan som i publikasjonen for 1955.

Arbeidet med alkoholstatistikken har vært ledet av førstesekretær Idar Møglestue som også har skrevet oversikten.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 22. august 1957.

Signy Arctander

Otto Chr. Hiorth

Innhold

Oversikt.	Side
Innledning	9
Priser og avgifter på brennevin, vin og øl	10
Bevillinger til salg og skjenking av brennevin, vin og øl	10
Byer og herreder med omsetning av brennevin, vin og øl etter kommunale årsbevillinger	12
Salgs- og skjenkesteder med kommunal årsbevilning for omsetning av brenne- vin, vin og øl	14
Skjenking av brennevin, vin og øl på turist- og høyfjellshoteller	16
Tilvirking, innførsel, utførsel og lager av sprit, brennevin, vin og øl	17
Forbruket av sprit, brennevin, vin og øl	19
Alkohol til teknisk og medisinsk bruk	19
Forbruket av alkoholholdige drikkevarer — alkoholkonsumet	20
Konsumentenes utgifter og statens inntekter på alkoholomsetningen	24
Forseelser mot rusdrikkløvene	26
Drukkenskapsforseelser	29
Den offentlige alkoholistforsorg	33
Sammendrag på engelsk	38

Tabeller.

I. Tallet på byer med bevillinger til omsetning av ulike slag rusdrikk i 1955 og 1956	41
II. Tallet på herreder med bevillinger til omsetning av ulike slag rusdrikk i 1955 og 1956	42
III. Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i byene i 1956	43
IV. Tallet på salgs- og skjenkesteder for vin og øl i de enkelte herreder i 1956	44
V. Tilvirking av sprit, vin og øl 1946—1956	49
VI. Innførsel av sprit, brennevin, vin og øl 1946—1956	49
VII. Utførsel av sprit, brennevin, vin og øl 1946—1956	49
VIII. Forbruket av sprit, brennevin og vin til tekniske og medisinske formål i 1953—1956	50
IX. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av brennevin i 1946—1956	50
X. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av vin i 1946—1956	50
XI. Konsum av øl i 1946—1956	51
XII. Konsum av brennevin, vin og øl pr. innbygger i 1946—1956	51
XIII. Konsum av brennevin, vin og øl i de enkelte måneder i 1955 og 1956	52
XIV. Konsum pr. innbygger av brennevin, vin og øl i 3 større landsdeler 1951—1956	52
XV. Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl i 1946—1956	53

	Side
XVI. Konsumentenes utgifter til brennevin, vin og øl i 1946—1956	53
XVII. Statens alkoholinntekter i 1946—1956.	54
XXVIII. Statens alkoholinntekter i 1952—1956 fordelt på de ulike avgifter ..	54
XIX. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for de forskjellige slags rusdrikklovforselser i 1945—1956	55
XX. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for forseelser mot rus- drikklovene i ulike landsdeler i 1956	56
XXI. Drukkenskapsforselser i de enkelte byer i 1953—1956	57
XXII. Drukkenskapsforselser i bygdene i 1953—1956, fylkesvise oppgaver 58	
XXIII. Drukkenskapsforselser i de enkelte byer i 1955 og 1956. Tallet på for- selsler med arrestasjon, forselsler begått av utenbysboende og forsels- sler begått av menn og kvinner	59
XXIV. Drukkenskapsforselser i bygdene i 1955 og 1956. Fylkesvise oppgaver over tallet på forselsler med arrestasjon, forselsler begått av uten- bygdsboende og forselsler begått av menn og kvinner	61
XXV. Drukkenskapsforselser pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byer i 1953—1956	61
XXVI. Drukkenskapsforselser pr. 1 000 innbyggere i bygdene fylkesvis i 1953—1956	63
XXVII. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforselsler i de enkelte byer i 1956	63
XXVIII. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforselsler i bygdene i 1956 65	
XXIX. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene etter hvem anmod- ningene om inngrep kom fra 1948—1956	65
XXX. Tallet på alkoholmisbrukere behandlet av edruelighetsnemndene etter behandlingsmåten 1948—1956	66

Bilag.

Fortegnelse over byer med kommunale rusdrikkbevillinger i 1956	67
Fortegnelse over herreder med kommunale rusdrikkbevillinger i 1956	68
Fortegnelse over kommuner med turist- og høyfjellshoteller som i 1956 skjenket rusdrikk etter bevilling av Sosialdepartementet	70

Contents

General survey.	Page
Introduction	9
Prices and excise duties on spirits, wines and beer	10
Licenses for sale and retailing of spirits, wines and beer	10
Towns and rural districts with trade in different kinds of alcoholic beverages according to municipal yearly licenses	12
Establishments with municipal yearly license for sale and retailing of spirits, wines and beer	14
Retailing of spirits, wines and beer on tourist and mountain hotels	16
Production, imports, exports and stocks of spirits, wines and beer	17
Consumption of spirits, wines and beer	19
Alcohol for technical and medicinal use	19
Consumption of alcoholic beverages	20
Consumers' expenditure and government income on alcoholic beverages	24
Illegal distillation, smuggling, illegal sale, etc. of spirits	26
Drunkenness	29
Care of alcoholics by the public authorities	33
English summary	38

Tables.

I. Number of towns with licenses for trading in different kinds of alcoholic beverages in 1955 and 1956	41
II. Number of rural municipalities with licenses for trading in different kinds of alcoholic beverages in 1955 and 1956	42
III. Number of establishments in towns for sale in bottle and serving of spirits, wines and beer in 1956	43
IV. Number of establishments in rural districts for sale in bottle and serving of spirits, wines and beer in 1956	44
V. Production of spirits, wines and beer 1946—1956	49
VI. Imports of spirits, wines and beer 1946—1956	49
VII. Exports of spirits, wines and beer 1946—1956	49
VIII. Consumption of spirits and wines for technical and medicinal use in 1953—1956	50
IX. The Wine Monopoly's sales and domestic consumption of spirits in 1946—1956	50
X. The Wine Monopoly's sales and domestic consumption of wines in 1946—1956	50
XI. Consumption of beer 1946—1956	51
XII. Consumption of spirits, wines and beer per capita in 1946—1956	51
XIII. Consumption of spirits, wines and beer in the various months of 1955 and 1956	52
XIV. Consumption per capita of spirits, wines and beer in three principal parts of the country 1951—1956	52

	Page
XV. Consumers' average expenditure per litre of spirits, wines and beer in 1946—1956	53
XVI. Consumers' expenditure on spirits, wines and beer in 1946—1956 ..	53
XVII. Government income from the sale of alcoholic beverages in 1946—1956	54
XVIII. Government income from sale of alcoholic beverages in 1952—1956 tabulated according to the different excise duties	54
XIX. Number of accepted fines and final sentences awarded for illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits in 1945—1956 ..	55
XX. Number of accepted fines and final sentences awarded for illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits in various parts of the country in 1956	56
XXI. Drunkenness in the various towns 1953—1956	57
XXII. Drunkenness in the rural districts by counties 1953—1956	58
XXIII. Drunkenness in the various towns in 1955 and 1956. Number of offences involving arrest, offences committed by nonresidents and offences committed by men and women	59
XXIV. Drunkenness in the rural districts in 1955 and 1956. Number, by counties, of offences involving arrest, offences committed by non-residents and offences committed by men and women	61
XXV. Drunkenness per 1 000 population in the various towns, 1953—1956	61
XXVI. Drunkenness per 1 000 population in the rural districts, by counties, 1953—1956	63
XXVII. Drunkenness in the various towns in 1956	63
XXVIII. Drunkenness in the rural districts in each month 1956	65
XXIX. Persons reported to the boards for the prevention and treatment of alcoholism, according to the sources of request for intervention, 1948—1956	65
XXX. Number of persons treated by the boards for the prevention and treatment of alcoholism, according to the mode of treatment, 1948—1956	66

Appendix.

List of towns selling alcoholic beverages in 1956 according to municipal licenses	67
List of rural districts selling alcoholic beverages in 1956 according to municipal licenses	68
List of municipalities with tourist and mountain hotels retailing alcoholic beverages in 1956 according to licenses given by Ministry of Social Affairs ..	70

Oversikt

Innledning.

Den offisielle alkoholstatistikk inneholder oppgaver over tilvirking, innførsel, utførsel og forbruk av etyllalkohol, alkoholpriser, forbrukernes alkoholutgifter og statens inntekter av alkoholomsetningen, rusdrikkbevillingene, forseelser mot rusdrikkloven, drukkenskapsforseelser og den offentlige alkoholforsorg. Av disse oppgavene er det forbruket av alkohol og drukkenskapsforseelsene som i alle år har vært tillagt størst vekt. Det var også på disse områdene en først fikk statistiske oppgaver. Om forbruket av brennevin, vin og øl har en enkelte oppgaver helt tilbake til 1814, mens statistikken over drukkenskapsforseelsene går tilbake til 1896. Siden 1918 er alkoholstatistikken utvidd til å omfatte også de andre av de ovennevnte oppgaver. For årene 1930—1945 ble alkoholstatistikken ikke offentliggjort i egne publikasjoner. Tabeller og oversikter over alkoholstatistikken for disse årene er tatt inn i Statistiske meddelelser. I publikasjonen «Alkoholstatistikk 1946» er det imidlertid gitt en del tilbakegående oversikter.

Tilvirking, kjøp, salg og bruk av alkohol er regulert ved en rekke lover og forvaltningsbestemmelser. Denne regulering gir grunnlag for en pålitelig statistikk over lovlig tilvirking og omsetning av alkoholholdige drikkevarer. Det er imidlertid en kjent sak at det blir tilvirket betydelige kvanta alkoholholdige varer i hjemmene, til dels i strid med gjeldende bestemmelser. Omfanget av denne virksomhet kan en naturlig nok ikke få pålitelige oppgaver over. Statistikk over omsetningen av råstoffer som brukes til tilvirking av alkohol som f. eks. sukker, maltekstrakt, gjær og vinråstoff kan gi en viss indikasjon på omfanget av eller iallfall på utviklingen av hjemmetilvirkingen av brennevin, vin og øl. Det samme gjelder oppgavene over forseelser mot rusdrikklovene. Men ingen av disse oppgaver gir grunnlag for holdbare beregninger.

Man kunne muligens skaffe oversikt over omfanget av hjemmetilvirkingen ved forespørslers direkte hos forbrukerne. Byrådet har ikke prøvd å gjennomføre slike undersøkelser. Forskjellige private undersøkelser, som det er vanskelig å bedømme påliteligheten av, har imidlertid gitt som resultat at hjemmetilvirkingen i liter røn alkohol utgjør minst femteparten av den lovlige alkoholomsetning.

Opggavene til alkoholstatistikken blir hentet inn fra Finansdepartementet, A/S Vinmonopolet, politimesterne, Statens Edruelighetsråd og Den Norske Bryggeriforening. Om tilvirkingen av råsprit mottar Byrådet oppgavene i liter 100 prosent alkoholstyrke (liter ren alkohol). De andre kvantumsoppgavene for sprit, brennevin, vin og øl får en oppgitt i vareliter eller kg. I denne publikasjonen vil en imidlertid også finne oppgaver over tilvirking, lager, innførsel, utførsel og forbruk i liter 100 prosent alkoholstyrke. Disse kvantumsoppgavene er beregnede tall.

Priser og avgifter på brennevin, vin og øl.

Salgsprisene på brennevin, vin og øl er for en vesentlig del bestemt av statens avgiftspolitikkk for disse varene. I gjennomsnitt utgjorde om lag 67 prosent av prisene på alkoholholdige drikkevarer avgifter til statskassen i 1956. I publikasjonen «Alkoholstatistikk 1953» er det gjort greie for avgiftsberegningen for alkoholholdige drikkevarer i 1953. Brennevins- og vinavgiftene ble også i 1956 innkrevd etter de samme regler og satser som i 1953. Fra 1. juli 1956 ble tilvirningsavgiften for pilsener- og baierøl og for eksportøl satt opp med henholdsvis 20 og 30 øre pr. liter. Tilvirningsavgiften for lagerøl ble ikke endret. Tabell XVIII viser statens inntekter av de forskjellige alkoholavgifter i 1956 og tidligere år.

Den 1. juni 1956 satte Vinmonopolet opp prisene på de fleste merker originaltappet whisky med kr. 2,50 pr. flaske. Fra 1. oktober s. å. ble en del hjemmetappede svakvinsmerker fra kr. 0,30 til kr. 1,50 billigere pr. flaske. Prisene på alle andre brennevins- og vinmerker var uforandret i 1956.

Prisene på pilsener- og baierøl og eksportøl ble pålagt fra 1. juli 1956 på grunn av avgiftsendringen av samme dato. Utsalgsprisen på en ½ flaske pilsener- eller baierøl steg fra 88 øre til 96 øre, mens eksportølet gikk opp fra 123 øre til 134 øre. Gjennomsnittlig var utsalgsprisen på både pilsener- og baierøl og eksportøl ca. 5 prosent høyere i 1956 enn i 1955.

Bevillinger til salg og skjenking av brennevin, vin og øl.

I lov av 5. april 1927 er det gitt utførlige regler for omsetning av brennevin, vin og øl. Lovens hovedregel er at salg og skjenking av brennevin, vin og øl bare er tillatt etter bevilling fra bystyret eller herredstyret. Kommunal bevilling til salg og skjenking av brennevin kan bare gis i byer med minst 4 000 innbyggere. Bystyret er forpliktet til å gi slik bevilling dersom det ved avstemning er godtgjort at det er flertall for det blant byens stemmeberettigede innbyggere. Alkoholloven inneholder videre bestemmelser som gir Sosialdepartementet en viss adgang til å tillate skjenking av brennevin, vin og øl. Departementet kan blant

annet gi restauratører på passasjerskip i fart mellom Norge og utlandet og på passasjerskip som går særskilte turistturer av flere dagers varighet, rett til å skjenke brennevin til passasjerene. Av større betydning er bestemmelsene om at departementet kan gi tillatelse til skjenking av alkoholholdige drikkevarer på turist- og høyfjellshoteller. Før 1. juni 1956 kunne departementet bare gi bevillinger for skjenking av vin og øl til disse hoteller. Ved endringen av alkoholloven våren 1956 fikk departementet hjemmel for også å tillate skjenking av brennevin på turist- og høyfjellshoteller. Uten kommunal eller annen bevilling gir loven enhver som gjør seg en næring av å drive hotell, pensjonat eller bevertning, adgang til å skjenke øl som ikke inneholder over 2,5 volumprosent alkohol (lagerøl). Etter lovforandringen i 1956 er også detaljsalg av lagerøl som hovedregel tillatt uten spesiell bevilling. Loven sier at lagerøl kan selges uten bevilling dersom selgeren har handelsrett som kjøpmann. Enhver kommune kan imidlertid bestemme at slikt salg skal være avhengig av kommunal bevilling. Ølbryggeriene trenger ikke bevilling for salg av øl direkte til konsumentene. Herredstyret kan imidlertid forby et bryggeri å drive småsalg av øl (flaskesalg) som inneholder over 2,5 volumprosent alkohol.

Alkoholloven bestemmer at salg av brennevin og vin er forbudt på søndager, helligdager, 1. og 17. mai. Fra 1. juni 1956 er dette forbud utvidd til også å gjelde jul-, nyttårs-, påske- og pinseften. For skjenking av brennevin setter loven en tilsvarende tidsbegrensning. Slik skjenking er dessuten forbudt på alle lørdager og dager før hellig- og høytidsdager. I 1956 har loven fått en vesentlig unntaksbestemmelse angående skjenketidene for brennevin. Til medlemmer av sluttet selskap kan nemlig politimesteren nå tillate skjenking på dager før søn- og helligdager.

Statistikken over bevillinger til omsetning av rusdrikk har de siste år omfattet kommunale årsbevillinger som var gyldige pr. 15. juni i vedkommende år. Departementsbevillinger og rettigheter til skjenking ved særskilte høve etter tillatelse fra politiet ble ikke inkludert i tallene. For 1956 har Byrådet fått oppgaver fra Sosialdepartementet over de turist- og høyfjellshoteller som det året hadde departementsbevillinger. Disse oppgavene er tatt med i denne publikasjonen som et tillegg til statistikken over de kommunale rusdrikkbevillinger. Som nevnt foran er hovedregelen den at lagerøl kan omsettes uten salgs- eller skjenkebevilling. Bevillingsstatistikken kan derfor ikke gi fullstendige opplysninger om tallet på forretninger og bevertningssteder som omsetter alkoholsvakt øl. Når det i kommentarene til tabellene står byer eller herreder med eller uten rusdrikkomsetning, nyttes ordet rusdrikkomsetning i betydningen salg og/eller skjenking av brennevin, vin, eksportøl, pilsener- og baierøl.

Byer og herreder med omsetning av brennevin, vin og øl etter kommunale årsbevillinger.

Pr. 15. juni 1956 var det gitt kommunale helårsbevillinger til salg og/eller skjenking av alkoholholdige drikkevarer i 54 byer. I de resterende 12 byer var det ingen omsetning av rusdrikk bortsett fra lagerøl. Av byene med rusdrikk-omsetning hadde 20 bevillinger for brennevin, vin og alt slags øl, 23 hadde bevillinger for vin og alt slags øl, og 4 byer hadde bevillinger for vin og øl unntatt eksportøl. Av de resterende byer hadde 2 bevillinger av alt slags øl, mens 5 byer hadde bevillinger for omsetning bare av pilsener- og baierøl.

Tabell 1. Tallet på byer etter arten av byenes rusdrikkbevillinger i 1956.

Salgsbevillinger	Skjenkebevillinger						I alt
	Brennevin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eksportøl	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	Ingen skjenkebevillinger	
Brennevin, vin og alt slags øl	14	16	—	—	—	—	20
Vin og alt slags øl	—	4	1	—	—	—	5
Vin og øl unntatt eksportøl	—	—	1	—	—	—	1
Alt slags øl	—	12	1	—	—	1	14
Øl unntatt eksportøl ...	—	2	2	—	1	3	8
Ingen salgsbevillinger ..	—	3	1	1	1	12	18
I alt	14	27	6	1	2	16	66

¹ Bodø er tatt med her, byen hadde bryggerisalg av øl.

Tabell 1 gir en mer detaljert oversikt over sammensetningen av rusdrikkbevillingene i byene i 1956. Den hyppigste kombinasjon av rusdrikkbevillinger i byene var salg og skjenking av brennevin, vin og alt slags øl, dvs. «fullt bevillingssystem». 14 byer hadde en så omfattende rusdrikkomsetning. I 12 byer var det gitt bevillinger til skjenking av vin og alt slags øl og salg av alt slags øl, mens 6 byer hadde «fullt bevillingssystem» bortsett fra skjenking av brennevin.

I 460 herreder var det ikke gitt kommunale helårsbevillinger for omsetning av rusdrikk pr. 15. juni 1956. Av de 220 øvrige herreder var det gitt bevillinger til salg og/eller skjenking av vin og alt slags øl i 74. 28 herreder hadde bevillinger til vin og øl unntatt eksportøl, mens det var gitt bevillinger til omsetning av alt slags øl i 23 landkommuner. I de resterende 95 herreder var det gitt bevillinger bare for pilsener- og baierøl.

Tabell 2. Tallet på herreder etter arten av herredenes rusdrikkbevillinger i 1956.

Salgsbevillinger	Skjenkebevillinger					I alt
	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eksportøl	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	Ingen skjenkebevillinger	
Vin og alt slags øl	1	—	—	—	—	1
Alt slags øl	9	1	2	3	9	24
Øl unntatt eksportøl	25	18	—	29	38	110
Ingen salgsbevillinger	38	10	9	28	460	¹ 545
I alt	73	29	11	60	507	680

¹ 45 herreder med salgsbevillinger for bare alkoholsvakt øl er tatt med her.

I 1956 var 4 prosent av bybefolkningen bosatt i byer uten kommunale bevillinger for omsetning av rusdrikk. Av landbefolkningen bodde 51 prosent i kommuner uten rusdrikkomsetning. Mens de fleste byer har rett til salg og/eller skjenking av drikkevarer med relativt høyt alkoholinnhold, gir bevillingene i herredene for det meste rett til omsetning av mer alkoholfattige drikkevarer. Av folkemengden i byer med rusdrikkomsetning i 1956 bodde 2 prosent i byer hvor rusdrikkomsetningen var begrenset til salg og/eller skjenking av øl. Tilsvarende prosenttall for bygdene var 48.

Tabell 3. Tallet på byer og herreder med bevillinger og uten bevillinger til omsetning av rusdrikk.

	Byer				Herreder			
	1953	1954	1955	1956	1953	1954	1955	1956
Brennevinomsetning	20	20	20	20	—	—	—	—
Både salg og skjenking	12	12	14	14	—	—	—	—
Bare salg	8	8	6	6	—	—	—	—
Vinomsetning	45	45	47	47	80	98	94	102
Både salg og skjenking	26	26	26	26	1	1	1	1
Bare skjenking	19	19	21	21	79	97	93	101
Omsetning av eksportøl	45	45	46	45	83	99	97	97
Både salg og skjenking	29	32	32	36	10	11	13	12
Bare salg	4	4	5	3	4	11	12	13
Bare skjenking	12	9	9	6	69	77	72	72
Omsetning av pilsener- og baierøl	52	52	55	54	196	219	219	220
Både salg og skjenking	44	45	45	44	63	78	82	88
Bare salg	2	2	4	4	39	39	46	47
Bare skjenking	6	5	6	6	94	102	91	85
Ingen rusdrikkomsetning	14	14	11	12	484	461	461	460
I alt	66	66	66	66	680	680	680	680

En fullstendig fortegnelse over de byer og herreder som i 1956 hadde kommunale helårsbevillinger til omsetning av rusdrikk, er tatt med som bilag bakerst i publikasjonen. Byene og herredene er her gruppert etter arten av deres bevillingssystem.

Opgavene over de kommunale bevillingene i byene viser små endringer fra 1955 til 1956 (se tabell I og tabell 3). Både salg og skjenking av brennevin foregikk pr. 15. juni 1956 i de samme byer som på tilsvarende tidspunkt året før. Det var heller ikke noen by som mistet eller fikk utsalg for vin i 1956. Skjenkerettighetene for vin ble imidlertid ikke fornyet i Lillesand, mens bystyret i Langesund på nytt ga slik bevilling. I 1956 ble det gitt nye bevillinger til både salg og skjenking av eksportøl i Steinkjer, mens bevillingene til omsetning av eksportøl ikke ble fornyet i Risør (salgsbevilling) og Lillesand (skjenkebevilling). Det var således pr. 15. juni 1956 en by mindre med omsetning av eksportøl enn på samme tidspunkt foregående år. I Gjøvik og Hammerfest ble eksportøloomsetningen utvidd i 1956 til også å omfatte diskosalg, mens Langesund i tillegg til diskosalg fikk utskjenking. I Lillesand falt bevillingen for skjenking av pilsener- og baierøl bort, slik at byen var uten rusdrikkomsetning pr. 15. juni 1956. Dermed gikk tallet på byer uten rusdrikkomsetning opp fra 11 i 1955 til 12 i 1956.

I 1956 ble det omsatt rusdrikk i henhold til kommunale bevillinger i 220 herreder mot 219 i 1955. Denne tilsynelatende konstans skjuler imidlertid vesentlige endringer i de ulike herreders bevillingssystem. I hele 20 herreder ble rusdrikkbevillingene ikke fornyet i 1956, mens det ble gitt bevillinger i 21 herreder som var uten rusdrikkomsetning i 1955. Det var i 1956 gitt bevillinger for skjenking av vin i 8 flere herreder enn i 1955. I samme tidsrom var det ingen forandring i tallet på herreder med diskosalg av eksportøl, skjenking av slikt øl foregikk imidlertid i ett herred mindre pr. 15. juni 1956 enn på samme tidspunkt året før. Av herredstyrer som hadde tillatt salg av pilsener- og baierøl var det 7 flere i 1956 enn i 1955, mens tilsvarende tall for skjenking var uforandret.

Salgs- og skjenkesteder med kommunal årsbevilling for omsetning av brennevin, vin og øl.

Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i de enkelte byer og herreder i 1956 framgår av tabellene III og IV. Tilsvarende sumtall for byer, herreder og hele landet for årene 1954—1956 er stilt sammen i tabell 4.

I hele landet var det pr. 15. juni 1956 4 433 utsalg eller forretninger som hadde rett til å selge rusdrikk. De fleste, nemlig 2 648, hadde rett til salg av alt slags øl, mens 1 732 kunne selge øl unntatt eksportøl. Resten av utsalgene tilhørte A/S Vinmonopolet, som hadde 46 utsalg for både brennevin og vin og 7 utsalg for bare vin. Av salgsstedene lå 2 416 eller 55 prosent i byene. Alle brennevinsutslagene og 6 av de 7 vinutslagene lå i byene. Det samme gjaldt 85 prosent av de forretninger som solgte alt slags øl. Av salgssteder for øl unntatt eksportøl

var byenes andel 6 prosent. Fra 1955 til 1956 steg tallet på salgssteder for rusdrikk med 244 eller 6 prosent. Denne øking skyldes i første rekke at det i landkommunene var 145 flere forretninger med rett til salg av pilsener- og baiereøl i 1956 enn i foregående år.

Tabell 4. Salgs- og skjenkesteder¹ for brennevin, vin og øl.

	Salgssteder					Skjenkesteder					
	Brennevin og vin	Bare vin	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt ²	Brennevin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eksportøl	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt
Hele landet											
1954	46	7	2 550	1 488	4 091	84	534	106	271	422	1 417
1955	46	7	2 564	1 572	4 189	88	527	114	267	413	1 409
1956	46	7	2 648	1 732	4 433	88	569	97	239	448	1 441
Byer											
1954	46	6	2 220	71	2 343	84	299	18	149	67	617
1955	46	6	2 231	87	2 370	88	301	21	142	68	620
1956	46	6	2 262	102	2 416	88	³ 350	19	124	69	650
Bygder											
1954	—	1	330	1 417	1 748	—	235	88	122	355	800
1955	—	1	333	1 485	1 819	—	226	93	125	345	789
1956	—	1	386	1 630	2 017	—	219	78	115	379	791

¹ Omfatter salgs- og skjenkesteder med bevillinger gitt av kommunestyret (ekskl. sesongbevillinger). ² Pr. 15. juni 1956 hadde dessuten 756 forretninger rett til å selge alkoholsvakt øl, av disse lå 575 i bygdene. ³ Herav 1 skjenkested i Bergen for bare vin.

I 1956 hadde 1 441 restauranter, kaféer og hoteller kommunal bevilling for skjenking av rusdrikk. 6 prosent av skjenkestedene hadde både brennevins-, vin- og ølservering, 39 prosent skjenket vin og alt slags øl, og 7 prosent skjenket vin og øl unntatt eksportøl. I byene hadde de fleste skjenkestedene — 350 av i alt 650 — bevilling for vin og alt slags øl. I bygdene var skjenkebevilling for øl unntatt eksportøl mest vanlig; 379 av 791 skjenkesteder i bygdene hadde slik bevilling i 1956. Det var i 1956 32 flere skjenkesteder enn i 1955, 30 flere i byene og 2 flere i bygdene. Tallet på restauranter og hoteller med skjenking av vin gikk opp med 47 (11 prosent) i byene, mens det gikk ned med 22 (7 prosent) i bygdene.

Salgs- og skjenkestedene er på ingen måte jamt fordelt utover landet. For å belyse dette nærmere er det i tabell 5 stilt sammen fylkesvise oppgaver over antall salgs- og skjenkesteder pr. 100 000 innbyggere.

I gjennomsnitt for hele landet var det 129 utsalgssteder for brennevin, vin eller øl pr. 100 000 innbyggere i 1956. Tilsvarende forholdstall for Oslo var 314. Også i Akershus, Buskerud, Bergen, Hedmark og Vestfold var det relativt svært mange salgssteder, nemlig mer enn 200 pr. 100 000 innbyggere. Det motsatte ytterpunkt representerer Møre og Romsdal. I dette fylket var det ingen utsalgssteder for rusdrikk i 1956. Både i Sogn og Fjordane, Troms, Nord-Trøndelag og Nordland var det mindre enn 10 utsalg pr. 100 000 innbyggere. Av skjenke-

steder var det i hele landet 42 pr. 100 000 innbyggere. Relativt sett var det flest skjenkesteder i Oppland og Buskerud (henholdsvis 146 og 138 skjenkesteder pr. 100 000 innbyggere), mens Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag, Rogaland og Hordaland hadde de laveste antall skjenkesteder, nemlig 2—10 skjenkesteder pr. 100 000 innbyggere.

Tabell 5. Tallet på salgs- og skjenkesteder¹ pr. 100 000 innbyggere i 1956.

	Salgssteder					Skjenkesteder					I alt
	Brennevin og vin	Bare vin	Alt slags øl	Øl unn-tatt eks-portøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Vin og øl unn-tatt eks-portøl	Alt slags øl	Øl unn-tatt eks-portøl	
Østfold	2	—	59	92	153	1	19	2	1	4	27
Akershus	—	—	89	202	291	—	8	5	3	23	39
Oslo	3	—	311	—	314	10	38	—	14	1	63
Hedmark	1	1	54	165	221	4	18	6	25	28	81
Oppland	1	—	3	105	109	1	63	17	18	47	146
Buskerud	2	1	81	189	273	2	23	15	22	76	138
Vestfold	2	1	88	124	215	5	20	3	7	21	56
Telemark	—	1	17	10	28	—	12	4	5	20	41
Aust-Agder	—	1	45	34	80	—	12	3	1	6	22
Vest-Agder	1	—	39	27	67	—	7	—	10	—	17
Rogaland	1	—	24	—	25	1	3	—	—	2	6
Bergen	5	—	223	—	228	9	11	1	7	—	28
Hordaland	—	—	6	15	21	—	9	—	—	1	10
Sogn og Fjordane	—	—	—	1	1	—	4	—	—	9	13
Møre og Romsdal	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Sør-Trøndelag	2	—	56	25	83	3	12	—	3	2	20
Nord-Trøndelag	—	—	2	3	5	—	3	—	—	5	8
Nordland	1	—	7	1	9	1	7	1	1	7	17
Troms	2	—	3	—	5	1	8	1	5	11	26
Finmark	—	—	17	—	17	—	7	4	9	15	35
Hele landet	1	—	77	51	129	3	16	3	7	13	42
Fordelt på:											
Oslo salgsområde ²	2	—	117	89	208	4	25	5	11	20	65
Bergen salgsområde ²	1	—	43	4	48	2	6	—	1	2	11
Trondheim salgsområde ²	1	—	18	7	26	1	7	1	3	6	18

¹ Se note 1 til tabell 4. ² Inndelingen i de 3 salgsområdene er forklart nærmere i noter til tabell XIV.

Skjenking av brennevin, vin og øl på turist- og høyfjellshoteller.

Departementsbevillingene til turist- og høyfjellshoteller gir bare rett til skjenking til folk som er bosatt i en annen kommune enn den hotellet ligger i. Bevillingene blir gitt inntil videre, de kan når som helst inndras av departementet. I tabell 6 er alle turist- og høyfjellshoteller som hadde bevilling for skjenking av brennevin, vin og øl ved utgangen av året, telt med. En del av disse hotellene utøver sin skjenkerett bare en viss tid av året, fordi hotellet er stengt i visse perioder eller fordi det er satt tidsbegrensninger i bevillingsdokumentet.

Tabell 6. Turist- og høyfjellshoteller som skjenket brennevin, vin og øl i 1956 etter bevillinger gitt av Sosialdepartementet.

	Brenne- vin, vin og øl	Vin og øl	I alt		Brenne- vin, vin og øl	Vin og øl	I alt
				Rogaland	3	—	3
Østfold	—	1	1	Hordaland	13	1	14
Oslo	—	2	2	Sogn og Fj.	8	3	11
Hedmark	2	—	2	Møre og Romsd.	2	1	3
Oppland	25	6	31	Sør-Trøndelag	3	—	3
Buskerud	3	1	4	Nordland	1	1	2
Telemark	6	1	7				
Aust-Agder	2	—	2	Hele landet	68	17	85

I 1956 var 85 norske hoteller registrert som turist- og høyfjellshoteller. Alle disse hadde fått bevilling fra Sosialdepartementet til skjenking av rusdrikk. Bevillingene omfattet rett til skjenking av både brennevin, vin og øl ved 68 turist- og høyfjellshoteller, mens de 17 andre hadde bevillinger for skjenking av vin og øl.

Bakerst i publikasjonen er det tatt inn en fortegnelse over beliggenheten (kommune) til de turist- og høyfjellshoteller som skjenket brennevin, vin og øl i 1956 i henhold til bevillinger gitt av Sosialdepartementet.

Tilvirking, innførsel, utførsel og lager av sprit, brennevin, vin og øl.

I tabell V er det stilt sammen oppgaver over tilvirkingen av råsprit, vin og øl i årene 1946—1956. Oppgavene over tilvirkingen av råsprit og øl har Byrået fått fra Finansdepartementet. For vin mangler vi produksjonsoppgaver, i tabellen har vi nyttet Vinmonopolets oppgaver over omsetningen av norsk fruktvin som uttrykk for tilvirkingen. Oppgavene over tilvirket mengde vin og øl i liter 100 prosent alkohol er beregnet i Byrået.

Tilvirkingen av sprit, vin og øl utgjorde i 1956 i alt 22,6 mill. liter ren alkohol mot 20,3 mill. liter i 1955. I årene før den siste verdenskrig var produksjonen 6—7 mill. liter ren alkohol. I 1946 ble det produsert om lag 11,6 mill. liter. Med unntak av årene 1949 og 1950 har produksjonen stadig steget i årene etter krigen.

Produksjonen av sulfitråsprit utgjorde i 1956 16,7 mill. liter 100 prosent. Dette er en øking i produksjonen på 3,3 prosent fra foregående år. På grunn av de små potetavlinger ble det høsten 1955 ikke gitt alminnelig tillatelse til produksjon av potetråsprit. To brennerier fikk imidlertid tillatelse til en begrenset spritframstilling i 1955. I brenneriterminen 1956-57 fikk jordbruksbrenneriene tillatelse til å bruke i alt 40 000 tonn poteter. Produksjonen av potetråsprit utgjorde 2 263 152 liter ren alkohol i 1956 mot 539 000 liter i foregående år. Bryggingen av eksportøl gikk i tidsrommet 1951—1954 ned fra år til år. I 1955 ble det imidlertid tilvirket 6 prosent mer eksportøl enn i 1954. Også i 1956 viste

produksjonen av sterkt øl en tilsvarende prosentvis stigning. I alt ble det tilvirket 23,6 mill. liter eksportøl («Juleølet» inkludert) i 1956. Tilvirkingen av pilsener- og baierøl utgjorde 51,6 mill. liter i 1956, det var omtrent samme kvantum som foregående år. Produksjonen av eksportøl, pilsener- og baierøl og lagerøl var tilsammen 1,2 mill. liter større i 1956 enn året før. I prosent utgjør dette en stigning på 1,5. Regnet i liter ren alkohol steg ølproduksjonen med 2,8 prosent fra 1955 til 1956.

I 1956 ble det innført om lag 3,8 mill. liter ren alkohol (se tabell VI). 53 prosent av dette innførselsvolum var sprit, mens brennevininnførselen utgjorde 31 prosent. Resten (16 prosent) av alkoholinnførselen besto av vin. Det ble innført 0,9 mill. liter ren alkohol mindre i 1956 enn i 1955. Denne nedgang skyldes spritimporten som var 1,4 mill. liter eller 41 prosent lavere i 1956 enn foregående år. Av brennevin ble det innført ca. 0,5 mill. liter ren alkohol mer i 1956 enn året før. Denne sterke stigning (71 prosent) skyldes et ekstraordinært innkjøp av druebrennevin som hovedsakelig er anvendt til delvis erstatning for potetsprit i framstillingen av Brandy Special. Vininnførselen var av omtrent samme størrelsesorden i 1956 som i 1955.

Utførselen av sprit, brennevin og øl (se tabell VII) i 1956 tilsvarte ca. 218 000 liter ren alkohol. Det meste av denne utførselen besto av sprit. Utførselen av brennevin og øl utgjorde henholdsvis 9 og 35 prosent av den samlede alkoholutførsel i 1956. For brennevin steg eksporten fra 15 111 liter ren alkohol i 1955 til 19 408 liter i 1956. I prosent utgjør dette en stigning på 28. Målt i liter ren alkohol ble det solgt ca. 8 prosent mer øl til utlandet i 1956 enn året før. Denne stigning skyldes økt salg av eksportøl. Siden 1951 har utførselen av det sterke ølet gått ned fra år til år. På tross av en utførselsøkning på ca. 6 prosent fra 1955 til 1956 ble det i siste år solgt til utlandet mindre enn $\frac{1}{4}$ av utførselsvolumet for eksportøl i 1951. Utførselen av pilsener- og baierøl var 9 prosent lavere i 1956 enn i 1955, men det var sterk oppgang i utførselen av lands- og lagerøl.

Den totale mengde etyllalkohol som står til disposisjon for innenlandsk forbruk i ett år er foruten av produksjonen, innførselen og utførselen bestemt av lagerbeholdningene fra foregående år. Produksjonen av øl er i alkoholstatistikken satt lik mengden av øl levert fra bryggeriene. Forbruket av øl er på den annen side definert som bryggerienes leveringer pluss innførselen minus utførselen. I dette opplegget regner vi følgelig ikke med lagerbeholdninger av øl. I husholdningene er det også lagret innkjøpt brennevin og vin. Omfanget av dette lagerholdet er det ikke mulig å hente inn oppgaver over, og vi regner i alkoholstatistikken alt brennevin og vin som Vinmonopolet selger innenlands i løpet av et år, med i oppgavene over forbruket for det året.

Etter lagerstatistikken og oppgaver fra Vinmonopolet har det vært mulig å stille opp tall for lagerbeholdningene til Vinmonopolet, industri- og jordbruksbrenneriene. Med de definisjonsmessige forbehold som er omtalt foran, skulle disse oppgavene gi et pålitelig bilde av lagerbeholdningene av etyllalkohol.

Pr. 31. desember 1956 utgjorde lagerbeholdningene av sprit, brennevin og vin 7,7 mill. liter ren alkohol. Tilsvarende tall for 1954 og 1955 var henholdsvis 10,6 og 9,5 mill. liter. Betydelige mengder brennevin og vin lagres som et ledd i produksjonsprosessen. Disse lager av «ikke salgsmodent» brennevin og vin er inkludert i lagertallene ovenfor.

Tabell 7. Samlet tilgang av alkohol. Mill. liter.

	1953	1954	1955	1956
Lager ved årets begynnelse.....	10,1	14,0	10,6	9,5
Innenlandsk produksjon	18,6	18,9	20,3	22,6
Sulfitråsprit	13,1	13,8	16,2	16,7
Potetsprit	2,4	2,0	0,5	2,2
Gjærsprit	0,1	0,1	0,1	0,1
Vin	—	—	—	—
Øl	3,0	3,0	3,5	3,6
Innførsel	4,6	1,7	4,6	3,8
Sprit	3,3	—	3,4	2,0
Brennevin	0,8	1,0	0,7	1,2
Vin	0,5	0,7	0,5	0,6
Øl	—	—	—	—
Utførsel	0,1	2,2	0,2	0,2
Sprit	—	2,1	0,1	0,1
Brennevin	—	—	—	—
Vin	—	—	—	—
Øl	0,1	0,1	0,1	0,1
Innenlandsk tilgang i alt	33,2	32,4	35,3	35,7

Forbruket av sprit, brennevin, vin og øl.

I avsnittet foran har vi gitt en oversikt over tilvirking, innførsel, utførsel og lager av sprit, brennevin, vin og øl. I dette avsnittet skal vi behandle omfanget og sammensetningen av forbruket av alkoholholdige varer i 1956 og noen tidligere år.

Alkohol til teknisk og medisinsk bruk.

Sprit har etter hvert fått stadig større betydning som råstoff, og industrien er i de senere år blitt landets største forbruker av etyllkohol. I 1956 (se tabell VIII) ble det brukt 19,1 mill. liter sprit, brennevin og vin beregnet til 100 prosent alkoholstyrke til tekniske formål, mens forbruket i 1954 og 1955 var henholdsvis 13,5 og 17,0 mill. liter.

Til medisinsk bruk ble det i 1956 levert 540 989 liter ren alkohol. Det medisinske alkoholforbruk var også i de foregående år av omtrent samme omfang (se tabell VIII).

Forbruket av alkoholholdige drikkevarer —
alkoholkonsumet.

Konsumet av brennevin, vin og øl i årene 1946—1956 framgår av tabellene IX, X og XI. Enkelte hovedtall er stilt sammen i tabell 8.

Tabell 8. Brennevins-, vin- og ølkonsumet i 1951—1956. 1000 liter.

	Brennevin		Vin		Øl		I alt ren alkohol
	Salgs- styrke	Ren alkohol	Salgs- styrke	Ren alkohol	Salgs- styrke	Ren alkohol	
1951	8 518	3 467	3 628	578	63 317	2 810	6 855
1952	8 729	3 541	3 904	626	65 549	2 878	7 045
1953	8 378	3 392	3 940	629	67 163	2 875	6 896
1954	8 925	3 659	4 069	643	67 616	2 963	7 265
1955	9 004	3 826	4 079	640	77 614	3 409	7 875
1956	9 131	3 875	4 175	646	78 728	3 502	8 023

Brennevinskonsumet steg fra 9 004 000 liter i 1955 til 9 131 000 liter i 1956 eller med 1,4 prosent. Vurdert så vel etter liter salgsstyrke som liter ren alkohol var brennevinskonsumet i 1956 større enn i de fem foregående år. Det utgjorde likevel ikke mer enn henholdsvis 64 og 69 prosent av brennevinskonsumet i 1946 og 81 og 86 prosent av konsumet i 1949, året før den siste store prisforhøyelse på brennevin.

Av vin ble det konsumert 4 175 000 liter i 1956. Det var 2,4 prosent mer enn året før. Målt i liter ren alkohol steg vinkonsumet med snaut 1 prosent fra 1955 til 1956. Vinkonsumet har steget nesten uavbrutt i hele etterkrigstiden. Siden 1946 er det steget med 85 prosent målt i vareliter og med 116 prosent målt i alkoholliter.

Ølkonsumet gikk opp fra 77 614 000 liter i 1955 til 78 728 000 liter i 1956 eller med 1,4 prosent. Omsetningen av både lagerøl, pilsener- og baierøl var noe lavere i 1956 enn året før, mens det var en stigning på 6,4 prosent i konsumet av de sterkere ølsorter. Stigningen i konsumet av sterkt øl skyldes i alt vesentlig markedsføringen av «Juleølet» i desember 1956. I denne måned ble det omsatt 1 246 000 liter mer sterkt øl enn i desember 1955. I første halvår 1956 var ølkonsumet 15 prosent høyere enn i samme periode året før, mens konsumet i 3. kvartal var hele 22 prosent lavere i 1956 enn i 1955. Oppgavene for 4. kvartal viser en stigning i ølkonsumet på 10 prosent fra 1955 til 1956. Foruten markedsføringen av «Juleølet», må disse endringstallene sees i sammenheng med temperaturforholdene og økingen av tilvirkingsavgiften for øl fra 1. juli 1956. I juli, august og september 1955 hadde hele Sør-Norge et uvanlig varmt og tørt klima og dermed et uvanlig høyt ølkonsum. Det faktum at ølkonsumet i disse månedene var langt lavere i 1956, skyldes i første rekke de nevnte klimatiske forhold. Pris-

forhøyelsen fra 1. juli 1956 må også tilskrives en vesentlig del av årsaken til det relativt lave ølkonsum i 3. kvartal 1956.

Konsumet av brennevin, vin og øl utgjorde i 1956 tilsammen 8 023 000 liter ren alkohol mot 7 875 000 liter året før. Dette vil si at konsumet av alkoholholdige drikkevarer, vurdert etter alkoholemengden, gikk opp med 2 prosent fra 1955 til 1956. Nesten $\frac{2}{3}$ av denne stigning skyldes økt konsum av øl.

I tabell 9 er det stilt sammen relative tall til belysning av brennevins-, vin- og ølforbrukets fordeling på varesorter. Tallene er beregnet på grunnlag av oppgaver over forbruket i liter salgsstyrke.

Tabell 9. Sammensetningen av brennevins-, vin- og ølforbruket i 1951—1956. Relative tall.

	1951	1952	1953	1954	1955	1956
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Innenlandsk brennevin	62,6	58,5	59,0	64,0	60,5	53,9
Forskåret brennevin	28,5	30,8	29,0	23,7	26,2	31,6
Utenlandsk brennevin	8,9	10,7	12,0	12,3	13,3	14,5
Brennevin i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sterk vin	59,4	61,7	62,3	61,0	60,0	58,1
Svak vin	27,7	27,2	29,1	31,7	33,1	35,7
Musserende vin	2,5	2,4	2,0	1,9	1,9	1,8
Norsk fruktvin	10,4	8,7	6,6	5,4	5,0	4,4
Vin i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Eksporthøl	35,0	33,0	29,4	29,0	27,0	28,4
Pilsener- og baierøl	61,4	63,5	63,4	64,1	66,4	65,3
Landsøl og lagerøl ¹	3,6	3,5	7,2	6,9	6,6	6,3
Øl i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Lagerøl kom i handelen i 1953.

Brennevinsforbruket i 1956 besto av 54 prosent norsk brennevin, 32 prosent forskåret brennevin og 14 prosent utenlandsk brennevin. Jamført med foregående år viser sammensetningen en markert øking i den relative betydning av forskåret brennevin. Salget av denne varegruppe økte fra 1955 til 1956 med 23 prosent. I samme tidsrom steg salget av utenlandsk brennevin 11 prosent, mens salget av innenlandsk brennevin gikk ned med 9 prosent. Den forholdsvis sterke nedgang i salget av innenlandsk brennevin skyldes blant annet at potetspritmerket Hedmark Brennevin ble inndratt høsten 1955 og at Vinmonopolet fra samme tid gikk over til sulfittsprit i stedet for potetsprit i Brennevin 60 %. Av det samlede vinsalg i 1956 utgjorde sterk vin 58 prosent, mens prosentandelen for svak vin, musserende vin og norsk fruktvin henholdsvis var 36, 2 og 4. Økingen i vinsalget siden 1947 har i første rekke falt på den svake vin. Salget av denne vare har i de senere år vært større enn i noe tidligere år med normale omsetningsforhold. Også i 1956 var det den svake vin som viste oppgang i salget, 143 000 liter eller 10 prosent sammenliknet med 1955. For de andre vingrupper

viste salget tilbakegang i dette tidsrom. Sterk vin og musserende vin sank med 1 prosent, salget av norsk fruktvin gikk ned med 9 prosent. Tilbakegangen i salget av norsk fruktvin har pågått uten stans siden 1951, og det er i løpet av dette tidsrom gått ned med 51 prosent. I de senere år har ølkonsumet vist en klar tendens til overgang fra eksportøl til pilsener- og baiereøl. Denne tendens ble tilsynelatende brutt i 1956 idet salget av sterkt øl var større det året enn foregående år, mens salget av både pilsener- og baiereøl og lagerøl gikk noe ned. I 1956 utgjorde konsumet av sterkt øl 28 prosent av det samlede ølkonsum, prosentandelen av pilsener- og baiereøl var 65. Tilsvarende tall for 1955 var henholdsvis 27 og 66 prosent. En nærmere analyse av tallene viser imidlertid at det bare var i sommermånedene og i desember 1956 at det ble konsumert relativt mer sterkt øl enn i 1955, i de øvrige måneder var prosentandelen for eksportølkonsumet lavere i 1956 enn i foregående år.

Tabell 10. Konsumet av brennevin, vin og øl i liter salgsstyrke prosentvis fordelt på innkjøpssteder (skjenkesteder og utsalg) i 1951—1956.

	1951	1952	1953	1954	1955	1956
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Brennevinskonsum	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjøpt på skjenkested	4,2	4,2	4,6	4,4	4,5	4,5
Kjøpt i utsalg	95,8	95,8	95,4	95,6	95,5	95,5
Vinkonsum	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjøpt på skjenkested	56,8	56,0	56,4	56,3	55,1	53,5
Kjøpt i utsalg	43,2	44,0	43,6	43,7	44,9	46,5
Ølkonsum (ekskl. alkohol- svakt øl)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjøpt på skjenkested	22,4	23,4	26,6	29,6	27,8	27,9
Kjøpt i utsalg	77,6	76,6	73,4	70,4	72,2	72,1

Restaurantenes og hotellenes skjenking av brennevin betyr relativt lite sett i relasjon til det samlede brennevinsforbruk. I 1956 ble 4,5 prosent av de konsumerte brennevinskvanta kjøpt på skjenkesteder, hele 95,5 prosent ble altså kjøpt i Vinmonopolets utsalg. Ølkonsumet er i langt høyere grad knyttet til restauranter og hoteller. 27,9 prosent av det samlede salg av eksportøl, pilsener- og baiereøl foregikk i 1956 til gjester på skjenkestedene. Vin er imidlertid den alkoholholdige drikk som er mest knyttet til skjenkestedene. Over halvparten (53,5 prosent) av vinkonsumet i 1956 foregikk på skjenkesteder. Den store forskjell i brennevins-, vin- og ølforbrukets fordeling etter innkjøpsmåte kan skyldes at restaurantenes kunder har en annen smak eller andre inntektsforhold enn kundene ved utsalgene. Men ulikhetene er sikkert også et resultat av de forskjellige «bindinger» på tilbudssiden. I 1956 var det f. eks. 156 skjenkesteder for brennevin her i landet, mens en kunne få skjenket vin og øl på henholdsvis 839 og 1 525 restauranter og hoteller. Disse momentene synes imidlertid ikke å kunne

gi en tilstrekkelig forklaring på ulikhetene i skjenkeandelene. Det er mye som tyder på at omfanget av hjemmetilvirkingen er en faktor av vesentlig betydning i denne sammenheng. På skjenkestedene er konsumentene henvist til de varer som produseres og omsettes på et legalt og forretningsmessig grunnlag, mens det i hjemmene også konsumeres betydelige mengder hjemmetilvirkede varer. Da vi mangler oppgaver over konsumet av hjemmetilvirkede alkoholholdige drikkevarer, vil dette si at konsumet på skjenkestedene av både brennevin, vin og øl er «overvurdert» i de tallene som er referert ovenfor. Det er dessuten rimelig å anta at «overvurderingen» er langt større for vin og øl enn for brennevin, det tilvirkes nemlig etter all sannsynlighet relativt sett langt mer vin og øl enn brennevin i hjemmene. Fordelingen av det faktiske alkoholkonsum på offentlige skjenkesteder og andre steder (hjem, private tilstelninger, løkker m. v.) er derfor neppe så forskjellig for brennevin, vin og øl som de foreliggende oppgaver viser.

For brennevin steg både restaurant- og hjemmekonsumet med vel 1 prosent fra 1955 til 1956. Det samlede vinkonsum steg med 80 prosent fra 1946 til 1954. I samme tidsrom steg salget av vin på skjenkesteder med 99 prosent, mens Vinmonopolets salg av vin direkte til konsumentene gikk opp 61 prosent. Den sterke stigning i vinkonsumet i etterkrigstiden skyldes således i første rekke et økt konsum på restauranter og hoteller. Denne sterkt stigende tendens i skjenkestedenes omsetning av vin fortsatte imidlertid ikke i 1955 og 1956. Vinkonsumet på skjenkesteder var i 1955 og 1956 henholdsvis 2 og 0,6 prosent lavere enn de foregående år. Detaljsalget av vin steg med 3 prosent fra 1954 til 1955 og med 6 prosent fra 1955 til 1956. Prosentandelen for øl konsumert på skjenkested var den samme i 1956 som i 1955, dvs. at utskjenket kvantum og detaljsalget av øl steg i samme forhold i dette tidsrom. Bak denne proporsjonaliteten skjuler det seg imidlertid en svak nedgang i detaljsalget av pilsener- og baiereøl og en markert stigning i detaljsalget av sterkt øl. Fra 1955 til 1956 steg detaljomsetningen av eksportøl (inkl. «Juleøl») med nesten 9 prosent.

Ved vurdering av alkoholkonsumet må en ved siden av konsumerte kvanta og konsumets sammensetning også ta endringer i befolkningens størrelse og fordeling på aldersklasser i betraktning. For å imøtekomme det første av disse krav er det i tabell XII stilt sammen oppgaver over konsumet av brennevin, vin og øl pr. innbygger.

Det gjennomsnittlige alkoholkonsum i 1956 var 2,32 liter ren alkohol pr. innbygger. Av dette var 1,12 liter brennevinskonsum, 0,19 liter vinkonsum og 1,01 liter ølkonsum. Tilsvarende tall for 1955 var de samme for brennevins- og vinkonsumets vedkommende. Ølkonsumet utgjorde i 1955 0,99 liter ren alkohol pr. innbygger, mens det samlede alkoholkonsum var 2,30 liter. Stigningen fra 1955 til 1956 i konsumet av alkoholholdige drikkevarer utgjorde følgelig bare 0,02 liter ren alkohol pr. innbygger, et utslag som i sin helhet skriver seg fra ølkonsumet. I 1946 ble det konsumert 2,41 liter ren alkohol pr. innbygger. Alkoholkonsumet gikk i de etterfølgende år stadig nedover og utgjorde i 1953 2,05

liter. Siden har konsumet vist en stigende tendens, og oppgavene for de to siste årene viser et alkoholkonsum av nesten samme størrelsesorden som i de første etterkrigsårene. Sammensetningen av alkoholkonsumet har endret seg vesentlig i årene etter krigen. Brennevinskonsumet er gått ned fra 1,81 liter ren alkohol pr. innbygger i 1946 til 1,12 liter i 1956, samtidig er ølkonsumet steget fra 0,50 til 1,01 liter ren alkohol pr. innbygger. I løpet av de siste 10 årene er således ølets andel av det samlede alkoholkonsum gått opp fra en femtepart til vel to femtepartar, mens andelen for brennevinskonsumet er gått tilbake fra tre fjerdedeler til under halvparten.

På grunnlag av oppgaver fra A/S Vinmonopolet og Den Norske Bryggeriforening har Byrået regnet ut konsumet av brennevin, vin og øl i liter 100 prosent alkoholstyrke pr. innbygger i følgende tre salgsområder: Oslo salgsområde, Bergen salgsområde og Trondheim salgsområde. Resultatene av beregningene er ført opp i tabell XIV. En forklaring på hvorledes landet er delt inn i disse områder finner en i noter til tabellen.

Alkoholkonsumet er vesentlig høyere i Oslo salgsområde enn i Bergen salgsområde, som igjen har større alkoholkonsum pr. innbygger enn Trondheim salgsområde. Tallene for 1956 var henholdsvis 3,05, 1,71 og 1,30 liter ren alkohol pr. innbygger. I alle salgsområder var brennevinskonsumet større enn ølkonsumet, som igjen var større enn vinkonsumet. Relativt sett var brennevinskonsumet størst innen Trondheim salgsområde, mens vinkonsumet hadde større relativ betydning i Oslo salgsområde enn i de andre landsdeler. I Bergen salgsområde ble det konsumert mer øl i forhold til det samlede alkoholkonsum enn tilfellet var i de andre salgsområder.

I Oslo salgsområde var alkoholkonsumet pr. innbygger uforandret fra 1955 til 1956, mens konsumet gikk opp med 0,04 liter ren alkohol pr. innbygger både i Bergen og Trondheim salgsområder. Denne stigning skyldes for Bergen salgsområdes vedkommende et økt konsum av både brennevin, vin og øl. I Trondheim salgsområde skyldes oppgangen økt ølkonsum.

Konsumentenes utgifter og statens inntekter på alkoholomsetningen.

Konsumentenes utgifter til innkjøp av brennevin, vin og øl er, foruten av prisene og de innkjøpte mengder av de ulike varesorter, bestemt av innkjøpenes fordeling på salgs- og skjenkesteder. Skjenkeprisene er vesentlig høyere enn prisene i utsalgene, og en forskyvning i forbrukets sammensetning på innkjøpsmåte vil straks slå ut i utgiftstallene selv om konsumet kvantitativt har vært konstant.

Oppgavene over forbrukernes utgifter til brennevin og vin blir gitt av A/S Vinmonopolet. Forbrukernes ølgifter blir beregnet i Statistisk Sentralbyrå. Beregningene bygger på prisoppgaver innhentet gjennom Byråets priskorre-

spondenter i 53 byer og industristeder og kvantumsoppgaver fra Den Norske Bryggeriforening og Kontrollen for skjenkeavgiften.

Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl i årene 1946—1956 framgår av tabell XV, mens konsumentenes samlede utgifter på alkoholholdige drikkevarer i de samme årene er stilt sammen i tabell XVI.

Gjennomsnittsutgiftene pr. vareliter brennevin steg med 59 øre fra 1955 til 1956. Denne utgiftsstigning skyldes i første rekke at det i 1956 ble konsumert mer utenlandsk og forskåret brennevin enn i 1955, mens salget av innenlandsk brennevin gikk ned i dette tidsrom. Utgiftene pr. liter vin gikk ned med 56 øre fra 1955 til 1956. Denne nedgang skyldes for en del den fortsatte tendens til stigning i salget av svak vin og nedgang i omsetningen av sterk vin. Dessuten viser oppgavene over vinsalget etter innkjøpssted at skjenkestedenes andel av vinomsetningen var mindre i 1956 enn i foregående år. Stigningen på 19 øre i gjennomsnittsutgiftene pr. liter øl er en følge av prisøkningen på eksportøl, pilsener- og baiereøl fra 1. juli 1956.

Konsumentenes utgifter til kjøp av brennevin, vin og øl gikk i 1956 opp til et nytt toppnivå. Publikums alkoholregning for det året lød på vel 741 mill. kroner. Dette er 28,8 mill. kroner eller 4 prosent mer enn i 1955. Denne utgiftsstigning fordeler seg på varegruppene brennevin, vin og øl med henholdsvis 10,2, 0,4 og 18,2 mill. kroner. Det meste av utgiftsstigningen (63 prosent) skyldes altså ølkonsumet.

Konsumentenes utgifter til alkoholholdige drikkevarer utgjorde i de første etterkrigsår en betydelig større del av det samlede private konsum enn før krigen. I 1937, 1938 og 1939 utgjorde alkoholutgiftene 4,7 prosent av det private konsum mot 7,0 prosent i 1947 og 1948. Siden 1948 er alkoholutgiftenes prosentvise del av de privates konsum gått suksessivt ned. I 1956 gikk 4,7 prosent av publikums samlede forbruksutgifter i Norge til alkoholholdige drikkevarer. Dermed er alkoholutgiftenes andel av det samlede forbruksbudsjett kommet ned på samme nivå som i førkrigstiden.

Alkoholprisene er imidlertid steget sterkere enn prisene på de fleste andre konsumvarer. Med 1938 lik 100 ligger prisindeksen for det samlede private konsum i 1956 på 264. En tilsvarende indeksberegning for alkoholprisene gir som resultat 322. Dette vil si at alkoholkonsumet mengdemessig er steget langt svakere fra 1938 til 1956 enn det samlede private konsum. Konsumet, målt i 1938-priser, er steget 58 prosent fra 1938 til 1956, mens stigningen i konsumet av alkoholholdige drikkevarer utgjør ca. 27 prosent.

I tabellene XVII og XVIII finner en oppgaver over statens inntekter av alkoholomsetningen. Fra 1955 til 1956 økte statens alkoholinntekter fra 489,6 til 507,5 mill. kroner, det vil si med 17,9 mill. kroner. Det meste, nemlig 12,1 mill. kroner, av denne inntektsstigningen gjelder ølavgiftene. Tilvirkingsavgiften og omsetningsavgiften for øl utgjorde henholdsvis 10,5 og 1,2 mill. kroner mer i 1956 enn året før. Statens inntekter på brennevins- og vinomsetningen var 5,9 mill. kroner høyere i 1956 enn i 1955.

Tabell 11. Statens inntekter og forbrukernes utgifter på omsetningen av sprit, brennevin, vin og øl i 1951—1956.

	Statens inntekter			Forbrukernes utgifter ¹			Statens inntekter i prosent av forbrukernes utgifter		
	Brennevin, vin og sprit	Øl	Til - sammen	Brennevin, vin og sprit	Øl	Til - sammen	Brennevin, vin og sprit	Øl	I alt
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	Pct.	Pct.	Pct.
1951	344 696	101 783	446 479	420 497	194 100	614 597	82,0	52,4	72,6
1952	361 631	105 321	466 952	447 149	209 200	656 349	80,9	50,3	71,1
1953	345 943	104 683	450 626	437 041	218 300	655 341	79,2	48,0	68,8
1954	361 599	107 957	469 556	456 603	228 200	684 803	79,2	47,3	68,6
1955	367 652	121 916	489 568	465 795	257 800	723 595	78,9	47,3	67,7
1956	373 518	134 025	507 543	476 893	276 000	752 893	78,3	48,6	67,4

¹ Inkl. utgifter til innkjøp av sprit, brennevin og vin til teknisk og medisinsk bruk.

Statens inntekter av alkoholomsetningen i prosent av forbrukernes utgifter til sprit, brennevin, vin og øl var også i 1956 noe lavere enn i foregående år, inntektsandelen gikk i dette tidsrom ned fra 67,7 til 67,4 prosent (se tabell 11). Statens inntekter av sprit-, brennevins- og vinomsetningen utgjorde 78,3 prosent av omsetningsbeløpet for disse varene i 1956 mot 78,9 prosent i 1955. For øl var statens inntektsandel større i 1956 enn året før (48,6 og 47,3 prosent). Dette skyldes de økte satser for tilvirkingsavgiften i 2. halvår 1956.

Forseelser mot rusdrikklovene.

Statistikken omfatter følgende forseelser mot rusdrikklovene:

- 1) Overtredelser av §§ 2 og 17 i lov nr. 8 av 15. august 1908 og §§ 53 og 54 i lov av 5. april 1927, som omhandler retten til å tilvirke og omdestillere brennevin, retten til å besitte apparater bestemt for, eller tjenlig til, brennevins-tilvirking eller omdestillering av brennevin og retten til å tilvirke og besitte sats. I det følgende vil disse forseelsene bli omtalt som hjemmebrenning.
- 2) I §§ 47—52 i lov av 5. april 1927 er det bestemt at den som ikke retter seg etter lovens bestemmelser om innførsel, sjøtransport og utlossing av sprit og brennevin skal straffes. Handlinger som ifølge disse bestemmelsene er straffbare, kalles i alkoholstatistikken smugling.
- 3) Ulovlig salg og annen ulovlig innenlandsk omsetning av rusdrikk i henhold til § 47 i lov av 5. april 1927.
- 4) Ulovlig skjenking, utdeling eller fortæring av rusdrikk ved kirke, forsamlingshus eller ved lokale hvor det holdes offentlig forsamling. Se § 62 i lov av 5. april 1927.
- 5) Ulovlige drikkelag etter lov av 5. april 1927, § 65.
- 6) Ulovlig fortæring av medbrakt sprit og brennevin på bevertningssteder. Se lov av 5. april 1927, § 66.

- 7) Ulovlig fortæring av rusdrikk i foreninger i henhold til § 67 i lov av 5. april 1927.
- 8) Overtredelser av bestemmelsene om utdeling og anvendelse av resepter på brennevin. Jfr. lov av 30. november 1923, §§ 2, 4, 5, 1. ledd og 6.
- 9) Ulovlig omgang med denaturert sprit ifølge lov av 4. juni 1954, § 7 jfr. § 8.

Oppgaven over tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for de nevnte forseelser hentes inn fra politimesterne. Dersom et forelegg eller en dom omfatter mer enn en forseelse, blir den i statistikken telt med i alle de grupper den gjelder.

Tabell 12. Tallet på forelegg og dommer for overtredelser av rusdrikklovene.

	Byer	Bygder	I alt
1951	1 454	736	2 190
1952	1 510	779	2 289
1953	1 520	1 051	2 571
1954	1 519	1 153	2 672
1955	1 141	984	2 125
1956	1 288	835	2 123

Fra 1948 var det nedgang i overtredelsene av rusdrikklovgivningen, og det laveste tall ble nådd i 1951, da det ble registrert 2 190 overtredelser. I de etterfølgende år var det igjen stigning, og tallet på forseelser i 1954 var 22 prosent høyere enn i 1951. I 1955 falt overtredelsene brått til 2 125, dvs. til under tallet for 1951. Dette lave nivå ble holdt også i 1956, da det ble gitt 2 123 forelegg og dommer for forseelser mot rusdrikklovgivningen. I bygdene var det imidlertid en nedgang på 15 prosent fra 1955 til 1956, mens forseelsestallet steg 13 prosent i byene.

Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for de forskjellige slags rusdrikklovsforseelser i 1945—1956 er stilt sammen i tabell XIX. For årene 1954—1956 er enkelte hovedtall satt opp i tabell 13.

Tallet på registrerte tilfelle av hjemmebrenning sank fra 629 i 1955 til 523 i 1956. Dette utgjør en nedgang på 17 prosent. I løpet av de siste 2 år er dermed tallet på hjemmebrenningssaker gått ned med 33 prosent. Tross denne sterke nedgang ble det likevel registrert 5 ganger flere tilfelle av hjemmebrenning i 1956 enn i 1949 — det året som hadde de færreste hjemmebrenningssaker i etterkrigstiden.

For ulovlig omsetning av rusdrikk (gauking) ble det også ilagt noe færre straffer i 1956 enn foregående år, tallene for de to år var henholdsvis 375 og 387. I etterkrigstiden er det bare 1952 som har et lavere tall for gauking enn 1956. I 1948 ble det ilagt hele 1 086 straffer for gauking, altså nesten 3 ganger så mange som i 1956.

Tabell 13. Tallet på forelegg og dommer for ulike forseelser.

Forseelsens art	1954			1955			1956		
	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer
Hjemmebrenning	775	589	186	629	527	102	523	433	90
Smugling	564	91	473	471	95	376	506	80	426
Ulovlig salg	450	155	295	387	122	265	375	96	279
Ulovlig omgang med denaturert sprit	358	122	236	231	68	163	245	49	196
Ulovlig drikkelag	318	66	252	240	60	180	308	82	226
Ulovlig fortæring av medbrakt br.vin på bevertningssted . . .	82	41	41	67	28	39	89	44	45
Ulovlig skjenking ved off. forsamlings- lokale	118	89	29	86	78	8	60	47	13
Ulovlig fortæring i foreninger o. l.	6	—	6	8	—	8	10	2	8
Reseptmisbruk	1	—	1	6	6	—	7	2	5
I alt	2 672	1 153	1 519	2 125	984	1 141	2 123	835	1 288

Tallet på forelegg og dommer for smugling av rusdrikk var 7 prosent høyere i 1956 enn året før. I 1956 ble det anvendt straff for denne forseelse i 506 tilfelle. Det er et noe lavere tall enn i 1953 og 1954, men høyere enn i de øvrige etterkrigsår.

Av de andre rusdrikklovforseelsene er det i første rekke ulovlig bruk av denaturert sprit og ulovlige drikkelag som har noen tallmessig betydning. I 1956 ble det ilagt 245 straffer for den førstnevnte av disse forseelsene og 308 for den andre. Sammenliknet med foregående år viser begge forseelsesgrupper stigning, 6 prosent for misbruk av denaturert sprit og 28 prosent for ulovlige drikkelag. I 1955 viste særlig oppgavene for misbruk av denaturert sprit en markert nedgang. Det var naturlig å se dette som et resultat av den nye tekniske spriten — «rødspriten» — som kom i handelen fra 1. april 1955. Den registrerte stigning siste år kan tyde på at «rødspriten» likevel ikke byr på de garantier mot misbruk som en hadde regnet med.

I egnen om Oslofjorden og i Nord-Norge ble det registrert noen flere forseelser mot rusdrikklovgivningen i 1955 enn i 1956. Oppgavene for Sørvest-Norge viser imidlertid en mer markert stigning. I denne landsdelen ble det registrert hele 59 prosent flere ulovlige drikkelag i 1956 enn året før, mens tallet på tilfelle av smugling gikk opp med 14 prosent. Stigningen i forseelsestallet for egnen om Oslofjorden skyldes i første rekke misbruk av denaturert sprit. I Nord-Norge var det først og fremst flere forelegg eller dommer for ulovlige drikkelag. Både i Opplandene, Telemark, Møre- og Trøndelagsfylkene var det færre forelegg eller dommer for rusdrikklovforseelser i 1956 enn foregående år. Nedgangen som gjaldt alle forseelsesgrupper, utgjorde henholdsvis 20, 10 og 19 prosent i disse landsdelene.

Sett i relasjon til folketallet hadde Nord-Norge også i 1956 det høyeste forseelsestall. Tallet på forelegg og dommer for rusdrikklovforseelser pr. 1 000 inn-

byggere var i denne landsdelen 0,84. I Sørvest-Norge, Telemark, egnen om Oslofjorden og Møre- og Trøndelagsfylkene var tilsvarende tall 0,70, 0,63, 0,60 og 0,49. Forseelseshyppigheten var lavest i Opplandene, 0,41 forseelser pr. 1 000 innbyggere.

Tabell 14. Forseelser i ulike landsdeler.

Forseelses art	Egnen om Oslofjorden ¹	Opplandene ²	Telemark	Sørvest-Norge ³	Møre—Trøndelag	Nord-Norge ⁴	
Hjemmebrenning	1954	234	94	33	56	130	228
	1955	158	108	37	33	124	169
	1956	128	110	27	25	85	148
Smugling	1954	173	—	25	177	49	140
	1955	139	1	26	181	44	80
	1956	167	1	16	207	46	69
Ulovlig salg av sprit og brennevin	1954	136	21	22	119	107	45
	1955	121	29	2	136	65	34
	1956	100	9	6	148	58	54
Ulovlig omgang med denatureert sprit	1954	160	15	14	55	66	48
	1955	119	12	16	43	23	18
	1956	173	2	14	46	7	3
Ulovlig drikkelag	1954	151	15	18	82	22	30
	1955	110	14	15	80	6	15
	1956	107	6	20	127	7	41
Andre forseelser	1954	46	16	6	41	59	39
	1955	43	9	4	34	51	26
	1956	30	11	7	25	52	41
I alt	1954	900	161	118	530	433	530
	1955	690	173	100	507	313	342
	1956	705	139	90	578	255	356

¹ Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud og Vestfold. ² Hedmark og Oppland. ³ Fylkene langs kysten fra Aust-Agder til Sogn og Fjordane. ⁴ De tre nordligste fylker.

Drukkenskapsforseelser.

Lov av 31. mai 1900 om løsgjengeri, betleri og drukkenskap bestemmer i § 16 at den som blir sett i åpenbart beruset tilstand på et alminnelig beferdet eller for offentlig ferdsel bestemt sted, skal straffes med bøter. I samme lovs § 17 heter det: «Den som forsettlig eller uaktsomt hensetter seg i en beruset tilstand, hvorunder han forstyrrer den alminnelige fred og orden eller den lovlige ferdsel eller forulemper eller voldrer fare for andre, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder.» Løsgjengerloven inneholder (§ 19) videre bestemmelser om at den som på grunn av stadig misbruk av alkohol, skaffer seg midler til sin livsførsel ved betleri eller ved forsorgsstønad, skal straffes med fengsel inntil 3 måneder. Den som av samme grunn forsømmer sin forsørgelsesplikt, unnlater å betale

bidrag til underhold av hustru, barn eller sitt barns mor, rammes av samme straffebestemmelse. Statistikken over drukkenskapsforseelser omfatter de personer som blir ilagt straff etter disse bestemmelsene (løsgjengerlovens §§ 16, 17 og 19) pluss de personer som får advarsel av politiet for misbruk av alkohol.

Tall som viser drukkenskapsforseelsene i 1956 og i en del tidligere år, er stilt sammen i tabellene XXI—XXVIII. De gir opplysninger om drukkenskapsforseelsene i de enkelte byer, fylkesvise oppgaver over forseelsene i bygdene, oppgaver over hvorledes forseelsene fordeler seg på innenbys (-bygds) og utenbys (-bygds)-boende og på menn og kvinner, tallet på arrestasjoner for drukkenskap m. v.

Tallet på drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder i årene 1951—1956 er gitt i tabell 15. Tabellen inneholder også oppgaver over forseelsene fordelt på innenbys (-bygds) og utenbys (-bygds)-boende.

Tabell 15. Tallet på drukkenskapsforseelser i riket, byer og bygder.

	Riket	Byer	Fordelt på:		Bygder	Fordelt på:	
			forseelser begått av innenbys-boende	forseelser begått av utenbys-boende		forseelser begått av innenbygds-boende	forseelser begått av utenbygds-boende
1951	31 648	27 905	17 360	10 545	3 743	2 670	1 073
1952	33 728	29 963	18 818	11 145	3 765	2 685	1 080
1953	34 985	30 838	19 832	11 006	4 147	2 928	1 219
1954	33 086	28 653	18 009	10 644	4 433	3 135	1 298
1955	31 888	27 589	17 201	10 388	4 299	3 085	1 214
1956	32 721	28 356	17 435	10 921	4 365	2 981	1 384

I 1956 ble det i alt registrert 32 721 drukkenskapsforseelser mot 31 888 i 1955. Dette er en oppgang på nesten 3 prosent. Drukkenskapsforseelsene i Oslo gikk ned med 2 prosent fra 1955 til 1956, mens det i andre byer med brennevins-utsalg var en stigning på 8 prosent. Denne stigning skyldes i første rekke Bergen som hadde 29 prosent flere forseelser i 1956 enn i 1955. I byer uten brennevins-utsalg og i bygdene gikk tallet på drukkenskapsforseelser opp med 1—2 prosent. Både i 1954 og 1955 var tallet på drukkenskapsforseelser lavere enn foregående år. I 1955 ble det således registrert 9 prosent færre forseelser enn i 1953. Etter stigningen siste år ble forseelsestallet for 1956 vel 6 prosent lavere enn tallet for 1953.

Av samtlige drukkenskapsforseelser i 1956 ble 28 356 eller 87 prosent begått i byene. På bygdene ble det registrert 4 365 drukkenskapsforseelser. Forseelsestallet for byene var 3 prosent høyere enn i foregående år, mens tallet for bygdene gikk opp 2 prosent.

Det var i første rekke personer bosatt utenfor forseelseskommunen som begikk flere drukkenskapsforseelser i 1956 enn året før. For byene steg tallet på forseelser begått av innenbysboende med 1 prosent fra 1955 til 1956, mot en

stigning på 5 prosent i oppgavene for utenbysboende. Denne utvikling var ennå mer utpreget på bygdene. Drukkenskapsforseelsene begått av innenbygdsboende var 3 prosent lavere i 1956 enn i 1955, mens forseelsestallet for utenbygdsboende gikk opp med 14 prosent. En analyse av tallene for de siste 8 år (spesifikasjonen etter bosted ble gjennomført i statistikken i 1948) viser en tendens til at stadig flere av drukkenskapsforseelsene blir begått av tilreisende. 32 prosent av drukkenskapsforseelsene i 1948 var således begått av personer bosatt utenfor forseelseskommunen, mens tilsvarende prosenttall for 1956 var 38.

I tabell 16 er det stilt sammen enkelte hovedtall til belysning av hyppigheten av arrestasjoner for drukkenskap og drukkenskapsforseelser blant kvinner.

Tabell 16. Drukkenskapsforseelser med arrestasjon. Drukkenskapsforseelser begått av kvinner.

	Alle forseelser	Forseelser med arrestasjon		Forseelser begått av kvinner		Forseelser begått av kvinner i Oslo	
		I alt	I pct. av alle forseelser	I alt	I pct. av alle forseelser	I alt	I pct. av alle forseelser begått i Oslo
1951	31 648	26 737	84,5	1 753	5,5	1 241	9,9
1952	33 728	28 266	83,8	2 068	6,1	1 479	10,8
1953	34 985	28 911	82,6	2 200	6,3	1 604	10,9
1954	33 086	28 440	86,0	1 825	5,5	1 323	10,4
1955	31 888	27 540	86,4	1 926	6,0	1 397	11,3
1956	32 721	28 441	86,9	1 824	5,6	1 245	10,2

I den alt overveiende del av drukkenskapssakene går politiet til arrestasjon. I 1956 ble arrestasjon foretatt i 87 prosent av alle tilfelle av drukkenskapsforseelser. Tilsvarende prosenttall for 1954 og 1955 var 86. Tallet på drukkenskapsforseelser begått av kvinner gikk ned fra 1 926 i 1955 til 1 824 i 1956. Prosentvis vil dette si en nedgang på 5. Antall forseelser begått av menn gikk i samme tidsrom opp med 3 prosent.

Den alt overveiende del av forseelser blant kvinner blir begått i Oslo. I 1956 utgjorde forseelsestallet for kvinner i Oslo 68 prosent av alle drukkenskapsforseelser begått av kvinner. Mens 10 prosent av drukkenskapsforseelsene i Oslo ble begått av kvinner, utgjorde forseelsene blant kvinner i landet ellers 3 prosent av alle forseelser. Hovedstaden står m.a.o. i en særstilling når det gjelder drukkenskapsforseelser blant kvinner. Fra 1955 til 1956 har imidlertid forseelsestallet for kvinner i Oslo endret seg i positiv retning, det er gått ned med 11 prosent.

For bl. a. å lette en eventuell sammenlikning mellom tallet på drukkenskapsforseelser i ulike geografiske områder, har vi i tabellene XXV og XXVI stilt sammen oppgaver over drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byer og bygdene fylkesvis for 1953—1956. Enkelte hovedtall er gitt i tabell 17.

Tabell 17. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere.

	Riket	Byer		Fordelt på:				Bygder	
				Oslo		Andre byer			
		Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbygdsboende
1951 .	9,6	26,5	16,5	28,8	22,5	24,8	12,2	1,7	1,2
1952 .	10,2	28,0	17,6	31,4	24,3	25,7	12,9	1,7	1,2
1953 .	10,5	28,6	18,4	33,5	26,0	25,2	13,0	1,8	1,3
1954 .	9,8	26,3	16,6	28,5	22,5	24,8	12,5	1,9	1,4
1955 .	9,4	25,2	15,7	27,8	21,6	23,4	11,7	1,9	1,3
1956 .	9,5	25,6	15,7	27,0	21,0	24,6	12,1	1,9	1,3

Pr. 1 000 innbyggere ble det i 1955 registrert 9,4 drukkenskapsforseelser. Dette er den laveste drukkenskapspromille som er registrert her i landet, når vi ser bort fra årene 1941—45. I 1956 ble det begått 9,5 drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere. Drukkenskapspromillen i 1956 var således bare ubetydelig høyere enn i 1955.

Tallet på drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere var i 1956 for byene 25,6. Tilsvarende tall for bygdene var 1,9. Pr. 1 000 innbyggere ble det altså registrert mer enn 13 ganger så mange drukkenskapsforseelser i byene som i bygdene. Det sier seg selv at denne store forskjell ikke kan nyttes som mål på edruelighetsforholdene i byene kontra bygdene. Mellom by og bygd er det visse institusjonelle skilnader som sikkert har stor betydning for oppgavene over drukkenskapsforseelser. Vi tenker da f. eks. på en slik ting som at «patroljerende konstabler» vel nærmest er et ukjent begrep på bygdene. Bygdene har videre en mer glissen bebyggelse og mindre trafikk tetthet enn byene. Dette betyr at en beruset person gjennomgående virker mindre forstyrrende på den alminnelige orden og ferdsel på landsbygden enn i byene. Disse og liknende forhold medfører sikkert at en person som blir åpenbart beruset, har større sjanse til å unngå kontakt med politimyndighetene på landsbygden enn tilfellet er i byene.

Drukkenskapsforseelsene har en klar sesongvariasjon. Forseelsestallene er normalt lavest i januar og februar og stiger til et maksimum i juli og august. I månedene september, oktober og november faller tallet på forseelser jamt, men det går som regel noe opp igjen i desember. Variasjonene fra måned til måned i forseelsestallene for 1956 var stort sett i samsvar med den vanlige sesongvariasjon (se tabellene XXVII og XXVIII). I mai og juni ble det imidlertid registrert forholdsvis flere drukkenskapsforseelser i 1956 enn i noe annet etterkrigsår.

Den offentlige alkoholistsforsorg.

Noen særskilt forsorgsordning for alkoholister med egne offentlige organer til å ta seg av edruelighetsarbeid fikk en ikke her i landet før bestemmelsene i loven av 26. februar 1932 om edruelighetsnemnder og behandling av drikkfeldige ble satt i verk. Lovens bestemmelser om oppnevning av kommunale edruelighetsnemnder ble med visse modifikasjoner satt ut i livet fra 1. juli 1933. De øvrige bestemmelser ble først satt i verk fra 1. juli 1939.

Sosialdepartementet har den sentrale og øverste administrative ledelse av alkoholistsforsorgen. Som medisinsk konsulent for departementet er det opprettet en stilling som overlege for alkoholistsforsorgen. Overlegen har til oppgave å lede og kontrollere behandlingen av pasientene i kurstedene. Han avgjør også søknader om innlegging i kursted. Statens Edruelighetsråd er det tredje sentrale organ i alkoholistsforsorgen. Rådet har til oppgave å fremme edruelighetsarbeidet i vårt land, og det er statens sakkyndige organ i edruelighetsspørsmål. Rådets praktiske arbeid har, ved siden av konsulentvirksomheten for Sosialdepartementet, for det meste bestått i rettleiding og bistand til de lokale organer — edruelighetsnemndene.

I hver kommune skal det være en egen edruelighetsnemnd som har til oppgave å virke for bedre edruelighetsforhold og ta seg av drikkfeldige personer. Hvor særlige forhold taler for det, kan Sosialdepartementet samtykke i at forsorgsstyret varetar de oppgaver som skulle høre under nemnda.

Fra og med 1938 har edruelighetsnemndene gitt oppgaver til Statens Edruelighetsråd. Rådet bearbeider disse opplysningene og publiserer resultatene i en liten publikasjon med titelen «Edruelighetsnemndene». Oppgavene i dette avsnittet er hentet fra denne publikasjonen.

Tabell 18. Edruelighetsnemndene i 1951—1956.

	Tallet på edruelighetsnemnder	Tallet på nemnder som har gitt melding om virksomheten	Fordelt på:		
			nemnder som har hatt alkoholmisbrukere til behandling	nemnder som har vært i virksomhet på annen måte	nemnder som ikke har vært i virksomhet
1951	744	625	411	88	126
1952	744	666	480	66	120
1953	744	681	490	107	84
1954	744	695	508	124	63
1955	744	714	487	138	89
1956	744	729	519	121	89

Siden 1949 har det vært edruelighetsnemnder i alle landets kommuner. I 1956 fungerte imidlertid forsorgsstyret som edruelighetsnemnd i én kommune. I 1954 og 1955 var det 4 kommuner som hadde tillatelse til å la forsorgsstyret utføre de plikter loven pålegger edruelighetsnemndene.

Aktiviteten i nemndene har steget sterkt i etterkrigstiden. Av nemnder som

har gitt årsmelding var det i 1946 vel halvparten som ikke hadde vært i virksomhet det året. I 1956 gikk 12 prosent av svarene fra nemndene ut på at de ikke hadde vært i virksomhet det året. Vel 33 prosent av de nemndene Edruelighetsrådet fikk oppgaver fra hadde i 1946 alkoholmisbrukere til behandling, mens 71 prosent hadde alkoholmisbrukere til behandling i 1956.

Tabell 19. Tallet på alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene i 1951—1956.

	Tallet på personer meldt til nemndene			Av disse meldt for første gang					
				I alt			25 år og yngre		
	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt
1951	16 310	888	17 198	5 034	160	5 194	961	21	982
1952	15 796	544	16 340	4 899	156	5 055	973	34	1 007
1953	17 302	650	17 952	4 651	185	4 836	979	39	1 018
1954	17 307	938	18 245	4 738	183	4 921	976	27	1 003
1955	14 254	517	14 771	4 389	223	4 612	871	24	895
1956	13 682	567	14 249	3 465	131	3 596	890	25	915

I alt ble 14 249 personer meldt til edruelighetsnemndene i 1956, 96 prosent av de meldte var menn og 4 prosent kvinner. Sammenliknet med foregående år viste tallet på personer som ble meldt til nemndene i 1956 en nedgang på 4 prosent. Det ble imidlertid meldt 10 prosent flere kvinner til nemndene i 1956 enn i 1955. Av de personene som ble meldt til nemndene i 1956 var 3 596 eller 25 prosent ikke tidligere meldt til en edruelighetsnemnd. I de senere år har det gjennomgående vært flere førstegangsansmeldte i det klientellet som nemndene får å arbeide med enn tilfellet var i 1956.

I tabell 20 finnes en oversikt over hvem det er som har bedt edruelighetsnemndene å gripe inn overfor alkoholmisbrukere. Tilsvarende oppgaver spesifisert for menn og kvinner finner en i tabell XXIX.

Tabell 20. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene fordelt etter hvem anmodningene om inngrep kom fra 1951—1956.

	Tallet på personer meldt til nemndene	Anmodning om inngrep kom fra:						
		den drikkfeldige selv	den drikkfeldiges familie	politiet	forsorgsvesenet	leger og prester	andre nemnder	inngrep etter nemndenes eget tiltak
1951	17 198	221	1 405	14 904	45	121	180	322
1952	16 340	306	1 362	13 999	43	146	179	305
1953	17 952	418	1 345	15 570	46	123	173	277
1954	18 245	505	1 155	15 981	54	178	124	248
1955	14 771	418	1 223	12 682	32	105	98	213
1956	14 249	577	1 504	11 715	37	90	103	223

Den alt overveiende del av anmodningene til edruelighetsnemndene om inngrep overfor en alkoholmisbruker kommer fra politiet. Politiet har i henhold til

lov plikt til å gi melding til nemndene om alle personer som blir ilagt straff for beruselse. Denne meldeplikt omfatter likevel ikke personer som politiet finner at det er åpenbart hensiktsløst kommer under behandling av nemndene. I 1956 kom 82 prosent av anmodningene fra politiet. Nest etter politiet kom flest anmodninger fra den drikkfeldiges familie (11 prosent) og den drikkfeldige selv (4 prosent). Anmodning om inngrep fra de drikkfeldige selv er blitt mer alminnelig fra år til år i etterkrigstiden. Mens 0,4 prosent av anmodningene i 1946 kom fra de drikkfeldige selv, var forholdstallene i 1952 og 1955 henholdsvis 1,9 og 2,8 prosent. Tallet på anmodninger fra den drikkfeldiges familie viste en markert nedgang fram til 1954. Fra 1954 til 1956 har imidlertid også anmodningene fra familien steget, i 1956 mottok nemndene 23 prosent flere anmodninger om inngrep fra den drikkfeldiges familie enn året før. Nemndene fikk i 1956 melding om 11 715 personer fra politiet, dette var 8 prosent færre enn i foregående år.

Ved en nærmere undersøkelse av de innkomne anmodninger om inngrep mot alkoholmisbrukere har edruelighetsnemndene i de senere år funnet at vel halvparten av tilfellene egner seg for nemndbehandling. De sakene som blir henlagt av nemndene gjelder personer som det, etter nemndenes vurdering og gjeldende bestemmelser, ikke er tilstrekkelig grunnlag for inngrep mot, saker der en mangler tilstrekkelige opplysninger og tilfelle som ikke anses egnet til behandling av nemndene. Tallet på personer behandlet av edruelighetsnemndene i 1951—1956 og opplysninger om den viktigste behandling disse har fått er stilt sammen i tabell 21. Tilsvarende oppgaver spesifisert for menn og kvinner finner en i tabell XXX.

Tabell 21. Tallet på personer behandlet av edruelighetsnemndene fordelt etter behandlingsmåten.¹

	Tallet på behandlede i alt	Gitt advarsel	Satt under tilsyn	Gitt aversanbehandling	Meldt inn i avholdslag eller -losje	Skaffet arbeid	Fratatt rådighet over lønn		Besluttet innlagt i kursted	
							Fri-villig	Tvang	Fri-villig	Tvang
1951 ..	8 226	6 229	476	557	239	171	20	12	495	27
1952 ..	8 637	6 248	709	825	203	195	27	9	401	20
1953 ..	9 372	7 390	636	447	142	167	30	6	525	29
1954 ..	8 674	6 246	804	453	170	184	23	6	763	25
1955 ..	8 469	6 095	760	517	129	183	47	4	714	20
1956 ..	8 200	5 721	2874	475	140	212	45	11	694	28

¹ De behandlede er ført opp under den viktigste av de forholdsregler som er truffet overfor dem.

² Av disse var 265 i tilsynshjem for menn.

Edruelighetsnemndene behandlet 8 200 personer i 1956 mot 8 469 i 1955. I den alt overveiende del av tilfellene består nemndbehandlingen i å innkalle alkoholmisbrukere til drøfting av og advaring mot de problemene et fortsatt alkoholmisbruk kan medføre. I 1956 ble advarsel nyttet som den viktigste for-

holdsregel overfor 70 prosent av de behandlede. En noe strengere foranstaltning ble truffet overfor 11 prosent av de behandlede, de ble nemlig besluttet satt under tilsyn, mens 6 prosent fikk aversanbehandling. Den strengeste form for inngrep mot alkoholmisbrukere som loven, under bestemte forutsetninger, gir nemndene adgang til å bruke, er tvangsinnlegging i kursted. I 1956 fant nemndene å måtte gå til et så avgjørende inngrep overfor 28 drikkfeldige. Nemndene besluttet dessuten, etter å ha innhentet de drikkfeldiges samtykke, å sende 694 personer til kursted. I alt ble således 722 personer besluttet innlagt i kursted for drikkfeldige i 1956. Tilsvarende tall for 1955 var 734.

Staten driver 3 kursteder for drikkfeldige, nemlig Bjørnebekk, Hovelsåsen og Ørje. Dessuten har en disse godkjente, private kurstedene: Blåkorshjemmet, Framnes, Veslelien, Løken, Solhaugen, Lolandsheimen, Kamerat-Heimen og Hasselbakken. I tabell 22 kan en finne noen opplysninger om belegget ved kurstedene.

Tabell 22. Pasienter i offentlige og godkjente, private kursteder for alkoholikere.

	Tallet på kursteder	Effektive plasser	Innlagte pasienter	Av disse:		Innlagte pasienter som trygdekassene betaler for	Tallet på pasienter pr. 31/12
				innlagt av nemndene	innlagt privat		
1951	9	288	671	586	48	198	266
1952	9	280	634	551	16	230	272
1953	11	321	692	569	23	213	296
1954	11	348	786	651	24	259	319
1955	11	329	777	609	14	279	312
1956	11	362	867	745	43	692	367

I 1956 ble 867 pasienter innlagt i de 11 kurstedene som statistikken omfatter. Dette var hele 90 flere enn i 1955. Når det var mulig for kurstedene å ta imot så mange flere pasienter, skyldes dette i første rekke at behandlingstiden gjennomgående var kortere i 1956 enn tidligere.

Trygdekassene betalte i 1956 kuropphold for 80 prosent av de innlagte pasientene. Året før dekket trygdekassene utgiftene for bare 36 prosent av pasientene. Denne utviklingen skyldes den nye syketrygdloven som trådte i kraft 2. juli 1956. Etter den nye loven er alle pliktig syketrygdet, tidligere omfattet denne trygdeplikt bare lønsmottakere.

Som en følge av aktiviseringen av edruelighetsnemndene er nemndenes utgifter steget sterkt i de senere år. Mens utgiftene i budsjettet 1948—49 beløp seg til kr. 699 200 var det for 1956—57 bevilget kr. 2 464 700 (se tabell 23). Fra budsjettåret 1954—55 til 1955—56 gikk nemndenes utgifter opp med 180 000 kroner eller 10 prosent. Regnskapene viser stigning i dette tidsrom for alle spesifiserte poster. I kroner var stigningen størst for «Kuropphold». Relativt sett viser imidlertid utgiftsposten «Hjelp til familien» den største stigning (19

prosent). I hjelp til utskrevne pasienter og til kuropphold var uttellingene henholdsvis 17 og 10 prosent høyere i 1955—56 enn i foregående budsjettår. Administrasjonsutgiftene steg med 8 prosent i samme tidsrom.

Edruelighetsnemndenes største utgiftspost er «Kuropphold». I budsjettåret 1955—56 gikk 47 prosent av nemndenes samlede utgifter til dette formål. 21 prosent av utgiftene gikk til administrasjon, mens det i økonomisk hjelp til drikkfeldiges familie ble utbetalt et beløp som utgjorde 12 prosent av nemndenes samlede utgifter. I 1955—56 ble 39 prosent av utgiftene dekket av staten, kommunene betalte de resterende 61 prosent.

Tabell 23. Edruelighetsnemndenes utgifter i budsjettårene 1951—52 til 1956—57.

	Regnskap					Bevilget 1956—57
	1951—52	1952—53	1953—54	1954—55	1955—56	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Kuropphold	628 905	650 650	874 900	839 640	921 300	1 134 000
Hjelp til familien	237 108	228 400	252 260	196 520	234 000	345 500
Hjelp til utskrevne pasienter	16 691	35 450	57 700	41 720	48 800	72 000
Administrasjon	204 151	331 650	381 800	393 230	424 470	466 300
Andre utgifter	280 912	200 450	236 640	325 980	348 445	446 900
I alt	1 367 767	1 446 600	1 803 300	1 797 090	1 977 015	2 464 700
Refusjon fra staten for utlegg til kuropphold, administrasjon og opplysningsvirks.	589 146	552 347	669 539	777 526	778 175	1 142 800
Kommunenes netto- utgifter	778 621	894 253	1 133 761	1 019 564	1 198 840	1 321 900

English summary

“Alcohol statistics” are statistics relating to production, stocks, export, import and use of ethyl alcohol. They give information concerning the licenses for sale of alcoholic beverages, the prices of and duties on spirituous liquors, wines and beer, the consumers’ expenditure on and the State’s revenues from alcohol. They also give figures on infractions of the Intoxicants Act, recorded cases of drunkenness and the activity of the temperance boards. These returns come from the Ministry of Finance, A/S Vinmonopolet, the police authorities, the State Temperance Council and the Norwegian Brewers’ Association. No official statistics are available concerning the amount of alcohol made, sold and consumed in connection with home production of wine and beer, illegal distillation and smuggling; but private estimates indicate that alcohol supplied from these sources amounts to at least 20 % of the legal supply. The Alcohol Statistics only provide a survey of the amount of alcohol produced and sold on a legal and commercial basis.

On the whole, prices for spirituous liquors and wine were in 1956 the same as in 1955. Some adjustments were made in 1956 in respect of certain brands of spirituous liquor and wine, but the changes were not so extensive that they had any appreciable effect on the general price level of these commodities. The prices of export beer, pilsener and baier beer rose approximately 5 per cent from July 1, 1956. This increase in the price level of beer was due to a rise in excise on beer manufacture.

There were in 1956 53 shops for sale of spirituous liquor and wine. This is the same number as in 1955. From 1955 to 1956 the number of shops selling all kinds of beer rose from 2 564 to 2 648 and shops selling all kinds except export beer rose from 1 572 to 1 732. The number of establishments licensed for serving spirituous liquor was unchanged at 88 from 1955 to 1956, while the number of establishments licensed for serving wine increased from 527 to 569. The number of establishments serving all kinds of beer and all kinds except export beer rose with 14 and 18 respectively. These dates only cover the license given by the municipal governments. In addition the Departement of Social affairs has licensed 85 tourist and mountain hotels to serve alcoholic beverages.

The production of spirit, wine and beer in 1956 amounted to 22,6 mill. liters in all, reckoned in terms of pure ethyl alcohol. This figure represents a maximum for the production in one year in this country. 74 % of the production consisted of sulphite spirit. The potato spirit and beer produced amounted, in terms of pure alcohol, to respectively 10 and 16 % of the whole alcohol production. Reckoned in terms of pure alcohol, approximately 2,0 mill. liters spirit and 1,8 mill. liters spirituous liquor, wine and beer were imported in 1956. In the same year approximately 122 000 liters pure alcohol were exported as spirit and 96 000 liters as spirituous liquor, wine and beer.

Spirit has, in course of time, acquired an ever increasing importance in manufacturing; and industrial firms have in recent years been the largest consumers of ethyl alcohol in Norway. In 1956 19 mill. liters spirit and spirituous liquor, reckoned in terms of pure alcohol, were used for technical purposes. In the same year 0,5 mill. liters pure alcohol were used for medical purposes.

In 1956 approximately 8,0 mill. liters pure alcohol were used for private consumption, as compared with approximately 7,9 mill. liters in 1955. This means that the consumption of alcoholic beverages, reckoned in terms of pure alcohol, rose by 2 % between 1955 and 1956. The consumption per head in 1955 and 1956 was 2,30 and 2,32 liters pure alcohol respectively. The rise in total consumption of alcoholic beverages comes mainly from an increase in the consumption of beer which rose by 2,7 % reckoned in liters alcohol. From 1955 to 1956 the consumption of spirituous liquor in terms of liters salestrength and in liters pure alcohol, increased by 1,4 and 1,3 % respectively. In the same period the consumption of wine rose by 2,4 %. In terms of pure alcohol the consumption of wine rose with 1 % from 1955 to 1956.

Consumers' expenditure on spirituous liquor, wine and beer rose in 1956 to a new peak. The private alcohol bill for the whole year including payment for services rendered by restaurants and waiters, amounted to 741 mill. kr. This is some 29 mill. kroner more than in 1955. The consumption of beer claimed 18 mill. kroner of this increase. The expenditures on spirituous liquor rose by 10 mill. kroner. The State's revenues from the sale of spirituous liquor, wine and beer rose from 490 mill. kroner in 1955 to 508 mill. kroner in 1956. The bulk of this increase (12 mill. kroner) was due to the sale of beer. Approximately 78 % of consumers' expenditure on spirituous liquor and wine went into the State Treasury in 1956. The corresponding figure for beer was 49 %.

In 1956 the number of fines and convictions for infraction of the Intoxicants Act was 2 123 as compared with 2 125 in 1955. In the towns the offence increased in this period with 13 %, while the number decreased 15 % in the rural districts. For illegal distillation the number of cases decreased 17 % from 629 in 1955 to 523 in 1956. Cases of smuggling increased with 7 %, while the number of fines and sentences for illegal use of denatured spirit and illegal computation rose by 28 and 6 % respectively.

In 1956 32 721 misdemeanours for drunkenness have been reported in the

country. Of these, 28 356 or about 87 %, occurred on the towns. Compared with 1955 the figures for 1956 show a tendency to increase in drunkenness. The number of offences went up 3 % in this period. In 1956 the number of cases per 1 000 inhabitants was, in the towns 25,6, and in the rural districts 1,9. The corresponding figures for 1955 were 25,2 and 1,9 respectively.

Pursuant to the Act of 26th February 1932 a Temperance Board shall be established in each municipality, whose office it is to promote better temperance conditions and to take charge of habitual drunkards. Since 1949 there have been temperance boards in all the municipalities, and the activity of these boards has increased greatly in the postwar years. About half of the boards were inactive in 1946. In 1956 approximately 88 % of the answers from the boards were to the effect that they had been in activity that year. Of the boards which sent in returns, a good 33 % had had alcoholics for handling in 1946, while 71 % of the boards had had alcoholics for handling in 1956. In 1956 a total of 14 249 persons were reported to the boards. Of these, 96 % were men and 4 % women. The figure 14 249 represents a decline of 4 % from the 1955 figure, and it is the lowest figure for all postwar years. As, however, this change mainly reflects a decline in the routine reports from the police in connection with convictions for drunkenness, it does not permit the conclusion that also the number of habitual drunkards has went down. 82 % of the requests for intervention in respect of alcoholics came in 1956 from the police. After these, most of the requests came from the families of the alcoholics (11 %) or the alcoholics themselves (4 %). Of the persons reported, 8 200 were taken under handling by the boards in 1956 as compared with 8 469 in 1955. In the great majority of cases the handling takes the form of asking the alcoholic to attend, when the dangers involved in continued abuse of alcohol are pointed out to him. In 1956 such admonition was given in respect of about 70 % of the cases. 11 % of the persons handled were placed under supervision, and 6 % received aversan treatment. The most stringent intervention which the Act allows the boards to take is, under certain circumstances, to have the alcoholics placed in special institutes. In 1956 the boards found it necessary to take such decisive step in 28 cases. Further, they resolved, with the consent of the alcoholics themselves, to send 694 such persons to an institute for treatment. Thus altogether 722 persons were placed by the boards in institutes for alcoholics in 1956. The corresponding figure for 1955 was 734.

Tabell I. Tallet på byer med bevillinger¹ til omsetning av ulike slag rusdrikk i 1955 og 1956.

	1955		1956	
	Byer	Folkemengde pr. ¹ / ₁	Byer	Folkemengde pr. ¹ / ₁
Salg og skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	13	795 471	14	811 971
Salg av brennevin, vin og alt slags øl og skjenking av vin og alt slags øl	6	72 106	6	72 856
Salg av brennevin, vin og øl unntatt eksportøl og skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	1	6 129	—	—
Salg og skjenking av vin og alt slags øl	4	31 642	4	31 157
Salg av vin og alt slags øl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl	1	3 853	1	3 912
Salg og skjenking av vin og øl unnt. eksportøl ..	1	2 279	1	2 334
Salg av alt slags øl og skjenking av vin og alt slags øl	9	45 819	12	57 543
Salg av alt slags øl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl	1	875	1	920
Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av vin og alt slags øl	3	13 133	2	8 862
Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl	3	8 822	2	4 953
Skjenking av vin og alt slags øl	4	43 208	3	42 455
Skjenking av vin og øl unntatt eksportøl	1	5 013	1	5 250
Salg av alt slags øl og skjenking av øl unntatt eksportøl	1	2 916	—	—
Salg av alt slags øl	2	3 908	1	1 734
Skjenking av alt slags øl	1	4 684	1	4 749
Salg og skjenking av øl unntatt eksportøl	2	9 469	1	7 282
Salg av øl unntatt eksportøl	2	1 312	3	3 596
Skjenking av øl unntatt eksportøl	—	—	1	2 934
Byer uten rusdrikkomsetning ²	11	44 420	12	46 022
Byer i alt	66	1 095 059	66	1 108 530

¹ Sesong- og departementsbevillinger er ikke regnet med. Det samme gjelder eventuelle bevillinger for salg av lagerøl.

² Byer med omsetning av bare alkoholsvakt øl er gruppert som byer uten rusdrikkomsetning.

Tabell II. Tallet på herreder med bevillinger¹ til omsetning av ulike slag rusdrikk i 1955 og 1956.

	1955		1956	
	Herreder	Folke- mengde pr. $\frac{1}{1}$	Herreder	Folke- mengde pr. $\frac{1}{1}$
Salg og skjenking av vin og alt slags øl	1	5 469	1	5 414
Salg av alt slags øl og skjenking av vin og alt slags øl	8	110 644	9	131 619
Salg av alt slags øl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl	—	—	1	5 663
Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av vin og alt slags øl	18	129 964	25	153 357
Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl	21	134 974	18	126 734
Skjenking av vin og alt slags øl	38	141 090	38	136 311
Skjenking av vin og øl unntatt eksportøl	8	34 667	10	35 098
Salg og skjenking av alt slags øl	4	14 702	2	6 138
Salg av alt slags øl og skjenking av øl unntatt eksportøl	2	11 713	3	14 537
Salg av alt slags øl	10	43 247	9	42 374
Skjenking av alt slags øl	16	42 138	9	27 270
Salg og skjenking av øl unntatt eksportøl	28	163 213	29	162 447
Salg av øl unntatt eksportøl	36	153 138	38	185 758
Skjenking av øl unntatt eksportøl	29	96 158	28	113 105
Herreder uten rusdrikkomsetning ²	461	1 231 985	460	1 191 318
Herreder i alt	680	2 313 102	680	2 337 143

¹ Se note til tabell I.

² Herreder med handel med bare alkoholsvakt øl er gruppert som herreder uten rusdrikkomsetning.

Tabell III. Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i byene i 1956.

	Salgssteder					Skjenkesteder					
	Brenne- vin og vin	Bare vin	Alt slags øl	Øl unntatt eks- portøl	I alt	Brenne- vin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eks- portøl	Alt slags øl	Øl unntatt eks- portøl	I alt
Halden	—	—	2	6	8	—	10	—	—	—	10
Sarpsborg	—	—	35	—	35	—	8	—	—	1	9
Fredrikstad	3	—	35	—	38	—	11	—	1	—	12
Moss	1	—	42	1	44	1	6	—	—	5	12
Son	—	—	4	—	4	—	1	—	1	—	2
Hvitsten	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—
Drøbak	—	1	—	11	12	—	—	2	—	—	2
Oslo	14	—	1404	—	1418	45	170	—	63	7	285
Hamar	1	—	32	—	33	7	3	—	3	4	17
Kongsvinger	—	1	11	—	12	—	5	—	—	1	6
Lillehammer	1	—	1	16	18	1	8	—	—	1	10
Gjøvik	1	—	1	12	14	1	5	—	—	2	8
Hønefoss	—	1	1	—	2	—	—	4	—	1	5
Drammen	2	—	88	—	90	2	11	—	19	4	36
Holmsbu	—	—	—	3	3	—	—	2	—	—	2
Kongsberg	2	—	4	—	6	1	—	3	—	3	7
Svelvik	—	—	—	5	5	—	—	—	—	—	—
Holmestrand	—	1	10	1	12	—	2	—	1	—	3
Horten	1	—	29	—	30	1	4	—	2	1	8
Åsgårdstrand	—	—	3	—	3	—	2	—	—	—	2
Tønsberg	1	—	46	—	47	8	4	—	5	2	19
Sandefjord	1	—	2	—	3	—	9	—	—	7	16
Larvik	1	—	1	—	2	—	5	—	3	4	12
Stavern	—	—	—	3	3	—	3	—	—	—	3
Kragerø	—	—	—	3	3	—	—	2	—	1	3
Langesund	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1
Brevik	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1
Porsgrunn	—	—	4	—	4	—	1	—	1	1	3
Skien	—	1	4	3	8	—	6	—	1	—	7
Notodden	—	—	—	7	7	—	—	—	—	5	5
Risør	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tvedestrand	—	—	2	—	2	—	—	1	—	—	1
Arendal	—	1	28	—	29	—	6	—	—	1	7
Grimstad	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—
Kristiansand S. ...	1	—	40	22	63	—	7	—	8	—	15
Mandal	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Stavanger	2	—	54	—	56	2	2	1	—	5	10
Bergen	6	—	256	—	262	10	13	1	8	—	32
Ålesund	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Molde	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Kristiansund N. ...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Trondheim	4	—	110	—	114	7	21	—	4	—	32
Levanger	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1
Steinkjer	—	—	1	3	4	—	1	—	—	2	3
Namsos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Brønnøysund	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Mosjøen	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1
Mo	—	—	—	1	1	—	1	—	—	2	3
Bodø	1	—	³	—	1	—	2	3	—	—	5
Narvik	1	—	—	—	1	1	3	—	—	3	7
Svolvær	—	—	3	—	3	—	2	—	—	—	2
Harstad	1	—	2	—	3	—	7	—	2	—	9
Tromsø	1	—	1	—	2	1	1	—	—	2	4
Hammerfest	—	—	1	—	1	—	2	—	—	2	4
Byer i alt	46	6	2262	102	2416	88	350	19	124	69	650

¹ Salgs- og skjenkesteder med sesong- eller departementsbevilling er ikke tatt med. Det samme gjelder forretninger, kaffee, restauranter m. v. som selger bare alkoholsvakt øl. ² Herav 1 skjenkested med bare vin. ³ Bryggerisalg av øl.

Tabell IV. Tallet på salgs- og skjenkesteder for vin og øl¹
i de enkelte herreder i 1956.

	Salgssteder			Skjenkesteder				
	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eksportøl	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt
Østfold	—	172	172	3	4	—	3	10
Hvaler	—	17	17	—	—	—	—	—
Rødnes	—	4	4	—	—	—	—	—
Trøgstad	—	16	16	—	—	—	—	—
Spydeberg	—	5	5	—	—	—	—	—
Askim	—	19	19	—	4	—	—	4
Mysen	—	8	8	—	—	—	1	1
Rakkestad	—	14	14	—	—	—	1	1
Rolvøy	—	9	9	—	—	—	—	—
Glemmen	—	29	29	—	—	—	—	—
Onsøy	—	26	26	1	—	—	—	1
Våler	—	6	6	—	—	—	—	—
Hobøl	—	8	8	—	—	—	—	—
Rygge	—	11	11	2	—	—	1	3
Akershus	179	403	582	16	9	4	47	76
Vestby	—	13	13	—	1	—	3	4
Kråkstad	—	6	6	—	—	—	—	—
Ski	—	14	14	—	2	—	5	7
Ås	—	9	9	—	4	—	6	10
Frogn	—	14	14	—	—	—	—	—
Nesodden	—	26	26	—	—	—	2	2
Oppegård	—	18	18	4	—	—	3	7
Bærum	94	—	94	6	—	2	2	10
Asker	43	1	44	5	—	2	6	13
Nordre Høland	—	14	14	—	—	—	—	—
Setskog	—	3	3	—	—	—	—	—
Aurskog	—	11	11	—	—	—	—	—
Blaker	—	9	9	—	—	—	—	—
Sørum	—	12	12	—	—	—	—	—
Fet	—	14	14	—	—	—	—	—
Rælingen	—	14	14	—	—	—	—	—
Enebakk	17	—	17	—	—	—	—	—
Lørenskog	—	23	23	—	—	—	—	—
Skedsmo	—	30	30	—	—	—	3	3
Lillestrøm	—	27	27	—	2	—	6	8
Nittedal	25	—	25	—	—	—	—	—
Gjerdrum	—	6	6	—	—	—	—	—
Ullensaker	—	31	31	—	—	—	—	—
Nes	—	40	40	—	—	—	—	—
Eidsvoll	—	39	39	—	—	—	8	8
Nannestad	—	17	17	1	—	—	2	3
Hurdal	—	8	8	—	—	—	1	1
Feiring	—	4	4	—	—	—	—	—
Hedmark	53	291	344	25	10	41	44	120
Nes	—	14	14	—	—	—	—	—
Ringsaker	—	38	38	14	—	26	—	40
Furnes	—	10	10	2	—	6	—	8
Vang	15	—	15	1	—	4	—	5
Løten	—	6	6	—	—	—	5	5
Romedal	—	—	—	—	2	—	3	5
Stange	—	25	25	—	3	—	2	5
Nord-Odal	—	25	25	—	—	—	—	—
Sør-Odal	—	30	30	—	—	—	2	2
Eidskog	—	28	28	—	—	—	3	3

¹ Se note 1 til tabell III.

Tabell IV (forts.). Tallet på salgs- og skjenkesteder for vin og øl¹ i de enkelte herreder i 1956.

	Salgssteder			Skjenkesteder				
	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eksportøl	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt
Hedmark (forts.)								
Vinger	—	15	15	—	—	—	—	—
Brandval	—	17	17	—	—	—	—	—
Grue	—	21	21	—	—	—	2	2
Hof	—	11	11	—	—	—	1	1
Åsnes	—	17	17	—	1	—	—	1
Våler	—	13	13	2	—	—	—	2
Elverum	38	—	38	5	—	3	—	8
Åmot	—	3	3	—	2	—	2	4
Stor-Elvdal	—	10	10	—	—	—	16	16
Ytre Rendal	—	—	—	—	—	—	2	2
Øvre Rendal	—	1	1	—	—	—	—	—
Os	—	—	—	—	—	—	1	1
Tolga	—	1	1	—	—	—	1	1
Tynset	—	1	1	—	2	—	3	5
Alvdal	—	—	—	1	—	—	2	3
Follidal	—	5	5	—	—	—	1	1
Oppland	3	145	148	91	27	30	74	222
Dovre	—	—	—	5	—	4	1	10
Lesja	—	—	—	2	—	2	—	4
Skjåk	—	—	—	4	—	1	—	5
Lom	—	—	—	13	—	8	—	21
Vågå	—	—	—	3	—	2	—	5
Heidal	—	—	—	1	—	—	—	1
Sel	—	2	2	12	1	—	8	21
Nord-Fron	—	—	—	5	—	8	2	15
Sør-Fron	—	—	—	7	—	—	5	12
Ringebu	—	—	—	—	9	—	7	16
Øyer	—	5	5	6	—	3	—	9
Østre Gausdal	—	—	—	4	—	—	2	6
Vestre Gausdal	—	—	—	1	—	—	3	4
Fåberg	—	7	7	9	—	—	3	12
Biri	—	—	—	—	—	—	2	2
Snertingdal	—	—	—	1	—	—	—	1
Vardal	—	—	—	—	—	1	—	1
Østre Toten	—	—	—	—	—	—	2	2
Eina	—	2	2	—	—	—	—	—
Jevnaker	—	12	12	—	1	—	3	4
Lunner	—	24	24	—	—	—	4	4
Gran	—	17	17	1	—	—	4	5
Brandbu	—	24	24	—	2	—	3	5
Søndre Land	—	16	16	4	—	—	—	4
Fluberg	—	1	1	2	—	—	—	2
Nordre Land	—	6	6	2	1	1	—	4
Torpa	—	—	—	—	—	—	1	1
Sør-Aurdal	—	—	—	—	—	—	11	11
Etnedal	—	—	—	—	—	—	2	2
Nord-Aurdal	3	29	32	—	5	—	6	11
Vestre Slidre	—	—	—	—	3	—	1	4
Øystre Slidre	—	—	—	6	—	—	—	6
Vang	—	—	—	3	5	—	4	12
Buskerud	39	304	343	26	15	17	116	174
Tyrstrand	—	4	4	—	—	—	—	—
Hole	—	9	9	—	8	—	7	15

¹ Se note 1 til tabell III.

Tabell IV (forts.). Tallet på salgs- og skjenkesteder for vin og øl¹ i de enkelte herreder i 1956.

	Salgssteder			Skjenkesteder				
	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eksportøl	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt
Buskerud (forts.)								
Norderhov.....	39	—	39	7	—	12	—	19
Ådal.....	—	10	10	—	—	—	3	3
Flå.....	—	3	3	1	—	3	2	6
Nes.....	—	11	11	—	—	—	—	—
Gol.....	—	11	11	2	3	—	15	20
Hemsedal.....	—	—	—	—	—	—	9	9
Ål.....	—	—	—	2	—	1	3	6
Hol.....	—	15	15	9	—	1	14	24
Sigdal.....	—	18	18	—	—	—	5	5
Krødsherad.....	—	10	10	4	—	—	6	10
Modum.....	—	41	41	—	1	—	12	13
Øvre Eiker.....	—	29	29	—	—	—	10	10
Nedre Eiker.....	—	25	25	—	—	—	1	1
Lier.....	—	35	35	—	1	—	7	8
Røyken.....	—	26	26	—	—	—	3	3
Hurum.....	—	27	27	—	1	—	3	4
Ytre Sandsvær.....	—	10	10	—	1	—	2	3
Øvre Sandsvær.....	—	8	8	—	—	—	4	4
Flesberg.....	—	8	8	—	—	—	3	3
Nore.....	—	—	—	—	—	—	7	7
Uvdal.....	—	4	4	1	—	—	—	1
Vestfold	54	196	250	4	4	1	20	29
Strømm.....	4	—	4	—	—	1	—	1
Skoger.....	—	34	34	—	—	—	2	2
Sande.....	—	12	12	—	—	—	1	1
Hof.....	—	10	10	—	—	—	—	—
Botne.....	—	12	12	—	—	—	1	1
Våle.....	—	11	11	—	—	—	1	1
Borre.....	—	14	14	1	—	—	3	4
Ramnes.....	—	6	6	—	—	—	—	—
Andebu.....	—	17	17	—	—	—	1	1
Stokke.....	—	17	17	—	—	—	—	—
Sem.....	—	41	41	—	4	—	5	9
Nøtterøy.....	50	—	50	3	—	—	—	3
Tjøme.....	—	22	22	—	—	—	6	6
Telemark	14	2	16	8	3	5	22	38
Bø.....	—	—	—	—	1	—	—	1
Sauherad.....	—	—	—	1	—	—	—	1
Gransherad.....	—	—	—	1	—	—	1	2
Tinn.....	14	2	16	3	—	—	12	15
Hjartdal.....	—	—	—	—	1	—	4	5
Seljord.....	—	—	—	—	—	—	2	2
Lårdal.....	—	—	—	1	—	—	—	1
Vinje.....	—	—	—	2	—	5	—	7
Rauland.....	—	—	—	—	1	—	3	4
Aust-Agder	4	23	27	3	1	1	3	8
Holt.....	—	—	—	—	—	—	1	1
Dypvåg.....	—	10	10	2	—	—	—	2
Flosta.....	—	6	6	—	—	—	—	—
Tromøy.....	—	6	6	—	1	—	1	2
Hisøy.....	4	1	5	—	—	—	—	—
Gjøvdal.....	—	—	—	—	—	—	1	1

¹ Se note 1 til tabell III.

Tabell IV (forts.). Tallet på salgs- og skjenkesteder for vin og øl¹ i de enkelte herreder i 1956.

	Salgssteder			Skjenkesteder				
	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eksportøl	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt
Aust-Agder (forts.)								
Bygland	—	—	—	1	—	—	—	1
Bykle	—	—	—	—	—	1	—	1
Vest-Agder	—	6	6	—	—	—	—	—
Oddernes	—	6	6	—	—	—	—	—
Rogaland	—	—	—	4	—	1	—	5
Sola	—	—	—	3	—	—	—	3
Sauda	—	—	—	1	—	1	—	2
Hordaland	13	32	45	18	—	—	3	21
Odde	—	—	—	5	—	—	3	8
Kinsarvik	—	—	—	1	—	—	—	1
Eidfjord	—	—	—	1	—	—	—	1
Ulvik	—	—	—	5	—	—	—	5
Voss	—	—	—	4	—	—	—	4
Vossestrand	—	—	—	1	—	—	—	1
Os	—	—	—	1	—	—	—	1
Laksevåg	13	—	13	—	—	—	—	—
Fana	—	32	32	—	—	—	—	—
Sogn og Fjordane	—	1	1	4	—	—	9	13
Kyrkjebø	—	1	1	1	—	—	—	1
Aurland	—	—	—	—	—	—	3	3
Lærdal	—	—	—	—	—	—	1	1
Borgund	—	—	—	3	—	—	2	5
Ardal	—	—	—	—	—	—	1	1
Hafslo	—	—	—	—	—	—	1	1
Jostedal	—	—	—	—	—	—	1	1
Møre og Romsdal	—	—	—	1	—	—	—	1
Sunnal	—	—	—	1	—	—	—	1
Sør-Trøndelag	4	52	56	3	—	2	5	10
Ørland	—	1	1	—	—	—	—	—
Oppdal	—	1	1	1	—	—	—	1
Orkanger	1	—	1	—	—	—	—	—
Røros	—	—	—	1	—	—	2	3
Strinda	—	50	50	1	—	—	1	2
Tiller	3	—	3	—	—	—	—	—
Selbu	—	—	—	—	—	—	2	2
Tydal	—	—	—	—	—	2	—	2
Nord-Trøndelag	—	1	1	1	—	—	3	4
Stjørdal	—	1	1	—	—	—	—	—
Verdal	—	—	—	—	—	—	2	2
Inderøy	—	—	—	1	—	—	—	1
Grong	—	—	—	—	—	—	1	1
Nordland	11	2	13	7	—	3	11	21
Bindal	—	—	—	—	—	1	—	1
Sandnessjøen	—	—	—	2	—	—	1	3
Hattfjeldal	—	—	—	—	—	—	1	1
Nesna	—	—	—	—	—	1	—	1
Fauske	1	—	1	—	—	—	1	1
Bodin	—	—	—	—	—	—	3	3

¹ Se note 1 til tabell III.

Tabell IV (forts.). Tallet på salgs- og skjenkesteder for vin og øl¹
i de enkelte herreder i 1956.

	Salgssteder			Skjenkesteder				
	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt	Vin og alt slags øl	Vin og øl unntatt eksportøl	Alt slags øl	Øl unntatt eksportøl	I alt
Nordland (forts.)								
Hamarøy	—	—	—	—	—	—	2	2
Tysfjord	2	—	2	—	—	—	—	—
Lødingen	1	—	1	—	—	1	—	1
Evenes	2	—	2	—	—	—	—	—
Ankenes	—	—	—	—	—	—	1	1
Moskenes	2	—	2	—	—	—	—	—
Buksnes	—	1	1	—	—	—	1	1
Hol	—	1	1	1	—	—	—	1
Vågan ²	1	—	1	1	—	—	—	1
Hadsel	—	—	—	2	—	—	—	2
Sortland	2	—	2	1	—	—	1	2
Troms	1	—	1	2	2	4	11	19
Øverbygd	—	—	—	—	—	1	1	2
Målselv	—	—	—	—	—	1	2	3
Lenvik	—	—	—	—	—	—	1	1
Tromsøysund	—	—	—	—	—	—	1	1
Nordreisa	—	—	—	—	1	—	1	2
Storfjord	—	—	—	1	—	2	—	3
Kvænangen	—	—	—	—	1	—	1	2
Kvæfjord	1	—	1	—	—	—	4	4
Gratangen	—	—	—	1	—	—	—	1
Finnmark	11	—	11	3	3	6	8	20
Kautokeino	—	—	—	—	—	—	1	1
Alta	—	—	—	—	1	—	—	1
Kvalsund	—	—	—	—	2	—	—	2
Nordkapp	—	—	—	1	—	—	3	4
Kistrand	—	—	—	—	—	—	1	1
Karasjok	—	—	—	—	—	—	1	1
Lebesby	1	—	1	—	—	—	1	1
Polmak	—	—	—	—	—	—	1	1
Vardø herred	—	—	—	—	—	1	—	1
Sør-Varanger	10	—	10	2	—	5	—	7
Bygder i alt	386	1630	2016	219	78	115	379	791

¹ Se note 1 til tabell III. ² I Vågan herred i Nordland er det dessuten ett salgssted for vin.

Tabell V. Tilvirking av sprit, vin og øl 1946—1956. 1000 liter.

	Råsprit, ren alkohol				Vin ¹		Øl				I alt tilvirket ren alkohol
	Sulfit-	Gjær-	Potet-	I alt	Salgsstyrke	Ren alkohol	Salgsstyrke			Ren alkohol, i alt	
							Eksport-	Pilsener- og baier-	Lands- og lager		
1946	7 915	212	1 854	9 981	384	68	—	44 085	6 075	1 576	11 624
1947	8 736	236	888	9 860	281	43	3 607	47 191	3 801	1 926	11 829
1948	9 112	269	1 098	10 479	127	19	392	45 144	3 130	1 710	12 208
1949	7 657	152	945	8 754	113	17	23 596	31 017	2 799	2 478	11 248
1950	8 791	97	—	8 888	192	29	24 349	36 248	2 503	2 824	11 741
1951	11 181	95	—	11 276	383	59	27 708	38 873	2 281	3 104	14 439
1952	11 920	107	521	12 548	347	53	25 393	41 734	2 270	3 076	15 677
1953	13 117	110	2 422	15 649	264	40	21 728	42 643	4 806	2 979	18 668
1954	13 832	85	1 984	15 901	225	34	20 899	43 408	4 649	3 033	18 968
1955	16 154	117	539	16 810	206	32	22 153	51 687	5 124	3 480	20 322
1956	16 691	88	2 263	19 042	188	29	23 566	51 552	5 041	3 577	22 648

¹ Som uttrykk for tilvirkingen av vin har en nyttet A/S Vinmonopolets oppgaver over omsetningen av norsk fruktvin.

Tabell VI. Innførsel av sprit, brennevin, vin og øl 1946—1956. Liter.

	Sprit		Brennevin		Vin			Øl, porter m.v.		I alt innført ren alkohol
	Importstyrke	Ren alkohol	Importstyrke	Ren alkohol	Importstyrke		I alt ren alkohol	Importstyrke	Ren alkohol	
					Over 14 pct.	Under 14 pct.				
1946	2 024	1 943	986 097	511 784	971 534	1 519 488	330 558	—	—	844 285
1947	5 178	4 971	1 094 244	575 572	2 501 125	1 409 227	608 070	158	13	1 188 626
1948	19 676	18 889	1 563 236	866 033	1 356 059	620 388	315 826	951	76	1 200 824
1949	10 937	10 500	1 018 466	557 101	1 065 265	1 308 631	326 981	—	—	894 582
1950	21 358	20 504	1 479 615	807 870	1 606 385	1 872 183	483 952	—	—	1 312 326
1951	11 106	10 662	1 045 596	562 531	2 086 105	2 094 048	595 278	—	—	1 168 471
1952	5 360	5 146	1 117 390	623 504	2 523 461	2 049 937	672 143	—	—	1 300 793
1953	3 476 000	3 320 000	1 391 105	759 543	2 218 084	1 146 335	526 184	1 900	152	4 605 879
1954	14 014	13 453	1 772 736	983 868	2 862 745	1 604 401	696 051	4 110	329	1 693 701
1955	3 525 546	3 391 200	1 282 524	687 433	2 030 482	1 800 563	563 395	5 558	445	4 642 473
1956	2 081 981	1 998 701	2 101 044	1 174 484	2 308 655	1 529 964	591 641	6 321	506	3 765 332

Tabell VII. Utførsel av sprit, brennevin, vin og øl 1946—1956.

	Sprit		Brennevin		Vin		Øl			I alt utført ren alkohol i liter
	Liter ren alkohol	Liter	Liter ren alkohol	Kg	Liter ren alkohol	Kg	Kg			
							Eksport-	Pilsener- og baier-	Lands- og lager-	
1946	3 395	110 841	43 573	1 114	196	—	147 880	175	4 884	52 048
1947	2 192 997	83 796	32 058	771	118	222 937	349 726	35	24 502	2 249 675
1948	2 991	88 984	34 147	410	63	189 689	155 783	280	16 047	53 248
1949	571 114	67 079	26 050	140	21	962 055	21 448	3 133	52 807	649 996
1950	2 726 912	55 403	21 758	590	90	3 877 601	5 989	370	205 766	2 954 526
1951	599 651	31 320	12 346	—	—	5 532 868	3 396	9 744	293 556	905 553
1952	1 375 284	39 394	15 564	40	6	3 776 978	70 849	92	199 310	1 590 164
1953	1 334	40 960	15 774	—	—	1 985 593	27 494	1 260	104 404	121 512
1954	2 139 674	31 926	13 728	—	—	1 302 348	36 718	874	70 586	2 223 988
1955	148 175	35 576	15 111	—	—	1 162 289	186 400	1 728	70 630	233 916
1956	121 986	46 767	19 408	126	23	1 228 683	169 754	39 222	76 185	217 602

Tabell VIII. Forbruket av sprit, brennevin og vin til tekniske og medisinske formål i 1953—1956. Liter beregnet til 100 prosent alkoholstyrke.

	1953	1954	1955	1956
Sprit til teknisk bruk	10 992 200	13 460 458	16 966 242	19 104 432
Brennevin til teknisk bruk	11 800	13 573	11 141	13 446
Vin til teknisk bruk	1 800	2 168	2 164	2 275
Sprit, brennevin og vin til teknisk bruk ..	11 005 800	13 476 199	16 979 547	19 120 153
Sprit til medisinsk bruk	525 800	533 677	537 759	535 215
Brennevin til medisinsk bruk	3 900	4 139	4 053	3 821
Vin til medisinsk bruk	2 300	2 084	1 994	1 953
Sprit, brennevin og vin til medisinsk bruk.	532 000	539 900	543 806	540 989

Tabell IX. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av brennevin i 1946—1956. Liter.

	Vinmonopolets samlede salg av:			Av dette:		Innenlandsk forbruk av brennevin som drikkevare	
	innenlandsk brennevin	forskåret brennevin ¹	utenlandsk brennevin	solgt på skjenkestedene	solgt direkte til konsument	Salgsstyrke	Ren alkohol
1946	13 224 147	397 238	837 461	369 096	13 836 709	14 205 805	5 645 000
1947	9 671 142	2 995 676	731 697	339 519	12 889 731	13 229 250	5 135 000
1948	8 629 672	3 793 429	815 028	372 902	12 667 977	13 040 879	5 176 000
1949	6 951 259	4 149 943	335 305	355 516	10 910 562	11 266 078	4 514 000
1950	5 910 037	3 145 909	948 210	360 339	9 446 401	9 806 740	3 975 000
1951	5 484 788	2 483 081	779 485	354 833	8 163 639	8 518 472	3 467 285
1952	5 265 148	2 756 725	952 350	364 820	8 364 308	8 729 128	3 540 500
1953	5 105 000	2 482 008	1 025 551	380 172	7 997 603	8 377 775	3 392 109
1954	5 861 812	2 165 365	1 130 220	395 133	8 529 608	8 924 741	3 658 973
1955	5 588 060	2 424 698	1 227 815	406 036	8 598 221	9 004 257	3 826 260
1956	5 085 280	2 978 478	1 364 189	410 860	8 720 548	9 131 408	3 875 096

¹ Utenlandsk brennevin blandet med norsk sprit.

Tabell X. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av vin i 1946—1956. Liter.

	Vinmonopolets samlede salg ¹ av :				Av dette:		Innenlandsk forbruk av vin som drikkevare	
	sterk vin	svak vin	muss. vin	norsk fruktvin	solgt til skjenkesteder	solgt direkte til konsument ¹	Salgsstyrke	Ren alkohol
1946	513 250	1 372 810	42 268	383 713	1 150 457	1 106 974	2 257 431	299 000
1947	1 474 499	861 975	56 149	281 439	1 484 197	1 133 637	2 617 834	407 000
1948	1 961 833	872 603	61 236	126 609	1 815 616	1 158 275	2 973 891	478 000
1949	1 871 865	847 042	75 837	112 807	1 733 831	1 119 317	2 853 148	457 000
1950	1 929 703	904 590	87 842	191 967	1 819 266	1 233 407	3 052 673	487 000
1951	2 191 106	1 020 533	94 453	383 444	2 061 536	1 566 421	3 627 957	578 000
1952	2 447 940	1 081 367	93 738	346 809	2 188 123	1 716 051	3 904 174	626 000
1953	2 492 220	1 162 653	81 116	264 399	2 220 999	1 718 534	3 939 533	629 000
1954	2 518 845	1 307 649	77 201	225 192	2 291 741	1 777 445	4 069 186	642 689
1955	2 487 126	1 372 511	77 766	206 438	2 246 197	1 833 142	4 079 339	639 987
1956	2 464 353	1 515 349	76 876	187 988	2 233 717	1 940 883	4 174 600	646 357

¹ Privatimportert vin er regnet med. I 1955 og 1956 ble det av private importert henholdsvis 53 430 og 60 233 liter vin.

Tabell XI. Konsum av øl i 1946—1956. 1000 liter.

	Eksportøl ¹		Pilsener- og baierøl		Lands- og lagerøl		I alt	
	Salgsstyrke-	Ren alkohol	Salgsstyrke	Ren alkohol	Salgsstyrke	Ren alkohol	Salgsstyrke	Ren alkohol
1946	—	—	43 937	1 450	6 075	121	50 012	1 571
1947	3 384	186	46 841	1 640	3 801	76	54 026	1 902
1948	203	11	44 988	1 574	3 130	63	48 321	1 648
1949	22 634	1 222	30 995	1 147	2 796	56	56 425	2 425
1950	20 471	1 085	36 242	1 486	2 502	47	59 215	2 618
1951	22 175	1 175	38 870	1 594	2 272	41	63 317	2 810
1952	21 616	1 124	41 663	1 708	2 270	46	65 549	2 878
1953	19 743	1 027	42 615	1 747	4 805	101	67 163	2 875
1954	19 596	1 039	43 372	1 822	4 648	102	67 616	2 963
1955	20 991	1 133	51 500	2 163	5 123	113	77 614	3 409
1956	22 344	1 229	51 382	2 158	5 002	115	78 728	3 502

¹ I årene 1945 —1948 bokkøl.**Tabell XII. Konsum av brennevin, vin og øl pr. innbygger¹ i 1946—1956. Liter.**

	Brennevin		Vin		Øl		I alt ren alkohol
	Salgsstyrke	Ren alkohol	Salgsstyrke	Ren alkohol	Salgsstyrke-	Ren alkohol	
1946	4,55	1,81	0,72	0,10	16,0	0,50	2,41
1947	4,20	1,62	0,83	0,13	17,1	0,60	2,35
1948	4,08	1,62	0,93	0,15	15,1	0,51	2,28
1949	3,48	1,40	0,88	0,14	17,5	0,75	2,29
1950	3,00	1,22	0,94	0,15	18,1	0,80	2,17
1951	2,59	1,05	1,10	0,18	19,2	0,85	2,08
1952	2,62	1,06	1,17	0,19	19,7	0,87	2,12
1953	2,49	1,01	1,17	0,19	20,0	0,85	2,05
1954	2,63	1,08	1,20	0,19	19,9	0,87	2,14
1955	2,63	1,12	1,19	0,19	22,7	0,99	2,30
1956	2,64	1,12	1,21	0,19	22,7	1,01	2,32

¹ Beregnet etter hjemmehørende middelfolkemengde.

Tabell XIII. Konsum av brennevin, vin og øl i de enkelte måneder i 1955 og 1956. 1000 liter beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.

	1955				1956			
	Brennevin	Vin	Øl	I alt	Brennevin	Vin	Øl	I alt
Januar	241	38	175	454	252	40	208	500
Februar ...	252	40	178	470	267	43	199	509
Mars	308	51	247	606	372	57	284	713
April	339	53	257	649	269	50	282	601
Mai	324	63	293	680	312	68	344	724
Juni	308	59	355	722	335	55	424	814
Juli	349	62	458	869	329	56	338	723
August	299	53	384	736	306	53	306	665
September .	298	49	288	635	292	46	250	588
Oktober ...	294	48	246	588	297	49	261	607
November ..	285	52	236	573	301	52	243	596
Desember ..	529	72	292	893	543	77	363	983
I alt	3 826	640	3 409	7 875	3 875	646	3 502	8 023

Tabell XIV. Konsum pr. innbygger av brennevin, vin og øl i 3 større landsdeler 1951—1956. Liter beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.

	1951	1952	1953	1954	1955	1956
<i>Oslo salgsområde</i> ¹						
Alkoholholdige drikkevarer	2,76	2,82	2,71	2,81	3,05	3,05
Brennevin	1,35	1,36	1,29	1,38	1,43	1,43
Vin	0,26	0,28	0,27	0,28	0,28	0,27
Øl	1,15	1,18	1,15	1,15	1,34	1,35
<i>Bergen salgsområde</i> ²						
Alkoholholdige drikkevarer	1,54	1,53	1,49	1,56	1,67	1,71
Brennevin	0,76	0,77	0,72	0,75	0,79	0,81
Vin	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,10
Øl	0,69	0,67	0,68	0,72	0,79	0,80
<i>Trondheim salgsområde</i> ³						
Alkoholholdige drikkevarer	1,11	1,14	1,14	1,23	1,26	1,30
Brennevin	0,68	0,70	0,67	0,73	0,75	0,74
Vin	0,07	0,08	0,09	0,09	0,08	0,08
Øl	0,36	0,36	0,38	0,41	0,43	0,48

Merknad: Tallene for 1951 er beregnet etter folketallet pr. ¹/₁₂ 1950. Tallene for de andre år er beregnet etter folketallet pr. ¹/₁ i vedkommende år.

¹ Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og 5 herreder i Møre og Romsdal. ² Rogaland, Hordaland, Bergen, Sogn og Fjordane, Ålesund og 24 herreder i Møre og Romsdal.

³ Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms, Finnmark, Molde, Kristiansund og 36 herreder i Møre og Romsdal.

Tabell XV. Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl i 1946—1956.

	Kr. pr. vareliter			Kr. pr. alkoholliter		
	Brennevin ¹	Vin ¹	Øl ²	Brennevin	Vin	Øl
1946	20,53	19,11	2,24	51,67	144,28	71,28
1947	26,71	27,40	2,38	68,80	176,23	67,50
1948	28,43	29,51	2,33	71,62	183,59	68,33
1949	28,72	29,67	2,77	71,73	185,19	64,36
1950	31,07	29,25	2,83	76,66	183,57	63,92
1951	35,72	28,65	3,07	87,78	179,81	69,07
1952	36,78	29,12	3,19	90,67	181,56	72,69
1953	37,00	29,08	3,25	91,39	182,00	75,92
1954	36,58	28,76	3,37	89,22	182,08	77,02
1955	37,61	28,41	3,32	88,50	181,10	75,62
1956	38,20	27,85	3,51	90,01	179,90	78,81

¹ Brennevin og vin til medisinsk og teknisk bruk er ikke regnet med. ² Øl av de 3 skatteklasser kom i 1953—1956 forbrukerne på kr.:

	Sk.kl. I	Sk.kl. II	Sk.kl. III
1953	1,77	2,93	4,30
1954	1,82	3,04	4,49
1955	1,83	3,00	4,48
1956	1,88	3,15	4,69

Tabell XVI. Konsumentenes utgifter til brennevin, vin og øl i 1946—1956¹. 1000 kr.

	Brennevin	Vin	Øl	I alt
1946	291 687	43 145	111 982	446 814
1947	353 303	71 744	128 376	553 423
1948	370 719	87 772	112 614	571 105
1949	323 584	84 644	156 085	564 313
1950	304 697	89 297	167 333	561 327
1951	304 340	103 928	194 100	602 368
1952	321 033	113 691	209 200	643 924
1953	309 996	114 556	218 300	642 852
1954	326 471	117 022	228 200	671 693
1955	338 607	115 902	257 800	712 309
1956	348 812	116 279	276 000	741 091

¹ Brennevin og vin til medisinsk og teknisk bruk er ikke regnet med.

Tabell XVII. Statens alkoholinntekter i 1946—1956. 1000 kr.

	Brennevin og vin	Øl	I alt
1946	284 597	61 695	346 292
1947	382 258	70 287	452 545
1948	389 596	59 934	449 530
1949	350 303	81 138	431 441
1950	338 502	87 558	426 060
1951	344 696	101 783	446 479
1952	361 631	105 321	466 952
1953	345 943	104 683	450 626
1954	361 599	107 957	469 556
1955	367 652	121 916	489 568
1956 ¹	373 518	134 025	507 543

¹ Foreløpige tall.

Tabell XVIII. Statens alkoholinntekter i 1952—1956, fordelt på de ulike avgifter. 1000 kr.

	1952	1953	1954	1955	1956 ¹
Tilvirkingsavgift av brennevin	18 061	17 011	18 118	18 237	15 925
Fruktvinavgift	194	154	138	130	124
Toll av brennevin	4 152	4 204	4 462	4 993	7 643
Toll av vin	2 036	2 145	2 272	2 328	2 412
Brennevinsomsetningsavgift (25 pct.)	32 990	31 824	33 482	34 574	35 507
Avgift av sprit til medisinsk bruk	64	64	64	62	30
Alminnelig omsetningsavgift	17 341	16 967	17 797	18 205	18 588
Tilleggsavgift	228 970	222 307	232 556	239 567	245 520
Overskott av A/S Vinmonopolets drift	28 700	26 100	25 000	24 500	22 500
Statsskatt og alderstrygd (A/S Vinmonopolet)	19 856	17 060	18 876	16 806	16 920
Avgift etter rusdrikklovens ² § 33	8 333	7 138	7 842	7 283	7 300
Avgift av bevilling til salg ³ og skjenking	934	969	992	967	1 049
Inntekter av brennevin og vinomsetningen ..	361 631	345 943	361 599	367 652	373 518
Tilvirkingsavgift av øl	56 593	74 366	74 819	85 078	95 618
Toll av øl	—	4	8	11	13
Alminnelig omsetningsavgift	15 570	16 077	16 138	18 364	19 559
Skjenkeavgift	12 497	14 236	16 992	18 463	18 835
Tilleggsavgift	20 661	—	—	—	—
Inntekter av ølomsetningen	105 321	104 683	107 957	121 916	134 025
Statens samlede inntekter av brennevin-, vin- og ølomsetning	466 952	450 626	469 556	489 568	507 543

¹ Foreløpige tall. ² Skal delvis anvendes til helseformål i kommunene, etter Stortingets nærmere bestemmelser.³ Inkl. bevillingsavgifter til kommunene for vin og øl.

Tabell XIX. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for de forskjellige slags rusdrikklovforsøelser i 1945—1956.

	1	2	3			4	5	6	7	8	9		
			Ulovlig salg av:								Ulovlig skjenkning ved off. forsamlingslokale	Ulovlig drikkelag	Ulovlig forføring av med brakt br.vin på bevertnesteder
Hjemmebrenning	Smugling	sprit og brennevin	essen-ser	vin, øl og sats	Ulovlig renaturering eller drikk	Ulovlig salg	Ulovlig besittelse						
<i>Riket</i>													
1945 ...	161	9	222	..	9	51	97	250	7	10	1 663	227	..
1946 ...	267	55	678	..	41	36	111	243	20	4	677	91	87
1947 ...	226	136	1 019	..	52	66	163	219	6	15	474	53	31
1948 ...	128	181	1 015	..	71	85	355	169	1	2	452	43	15
1949 ...	103	143	891	..	75	123	607	87	3	4	422	24	14
1950 ...	131	147	620	26	85	125	543	116	2	3	477	12	13
1951 ...	196	259	388	26	79	112	384	136	3	4	528	49	26
1952 ...	309	389	278	23	65	103	412	106	5	7	528	30	34
1953 ...	671	557	300	23	63	82	346	87	1	5	389	27	20
1954 ...	775	564	351	15	84	118	318	82	6	1	321	20	17
1955 ...	629	471	316	12	59	86	240	67	8	6	203	18	10
1956 ...	523	506	298	5	72	60	308	89	10	7	217	2	26
<i>Bygder</i>													
1945 ...	85	1	77	..	2	42	25	37	—	6	212	42	..
1946 ...	175	22	148	..	24	15	43	62	8	—	156	37	26
1947 ...	165	50	241	..	36	37	14	56	1	12	160	26	4
1948 ...	89	69	290	..	38	51	29	57	—	1	176	19	2
1949 ...	70	39	185	..	59	96	38	23	—	2	142	7	5
1950 ...	78	18	99	19	59	86	42	45	2	2	171	1	3
1951 ...	142	38	87	16	61	68	60	51	1	4	195	8	5
1952 ...	212	104	68	12	42	77	48	33	3	1	169	7	3
1953 ...	507	124	95	9	33	67	30	37	1	4	141	1	2
1954 ...	589	91	93	5	57	89	66	41	—	—	117	4	1
1955 ...	527	95	85	6	31	78	60	28	—	6	61	5	2
1956 ...	433	80	48	3	45	47	82	44	2	2	49	—	—
<i>Byer</i>													
1945 ...	76	8	145	..	7	9	72	213	7	4	1 451	185	..
1946 ...	92	33	530	..	17	21	68	181	12	4	521	54	61
1947 ...	61	86	778	..	16	29	149	163	5	3	314	27	27
1948 ...	39	112	725	..	33	34	326	112	1	1	276	24	13
1949 ...	33	104	706	..	16	27	569	64	3	2	280	17	9
1950 ...	53	129	521	7	26	39	501	71	—	1	306	11	10
1951 ...	54	221	301	10	18	44	324	85	2	—	333	41	21
1952 ...	97	285	210	11	23	26	364	73	2	6	359	23	31
1953 ...	164	433	205	14	30	15	316	50	—	1	248	26	18
1954 ...	186	473	258	10	27	29	252	41	6	1	204	16	16
1955 ...	102	376	231	6	28	8	180	39	8	—	142	13	8
1956 ...	90	426	250	2	27	13	226	45	8	5	168	2	26

Merknad: Nummereringen av rubrikkene gjelder som henvisning til tilsvarende punkter på side 26 og 27.

Tabell XX. Tallet på vedtatte forelegg og endelige dommer for forseelser mot rusdrikklovene i ulike landsdeler i 1956.

	Hjemmebrenning			Smugling			Ulovlig salg og annen innenlandsk omsetning			Ulovlig omgang med denaturert sprit			Ulovlig drikkelag			Andre rusdrikkforseelser ¹		
	Bygder	Byer	I alt	Bygder	Byer	I alt	Bygder	Byer	I alt	Bygder	Byer	I alt	Bygder	Byer	I alt	Bygder	Byer	I alt
I. Riket	433	90	523	80	426	506	96	279	375	49	196	245	82	226	308	95	71	166
II. Landsdeler																		
Eggen om Oslofj. ² ...	90	38	128	12	155	167	15	85	100	33	140	173	31	76	107	9	21	30
Opplandene ³	106	4	110	1	—	1	9	—	9	1	1	2	6	—	6	10	1	11
Telemark	21	6	27	8	8	16	—	6	6	4	10	14	3	17	20	5	2	7
Sørvest-Norge ⁴	19	6	25	36	171	207	22	126	148	7	39	46	17	110	127	12	13	25
Møre-Trøndelag	67	18	85	12	34	46	12	46	58	4	3	7	—	7	7	34	18	52
Nord-Norge ⁵	130	18	148	11	58	69	38	16	54	—	3	3	25	16	41	25	16	41
III. Fylker																		
Østfold	15	3	18	10	14	24	5	13	18	10	7	17	3	23	26	5	10	15
Akershus	50	—	50	—	—	—	6	—	6	19	—	19	15	7	22	1	—	1
Vestfold	4	1	5	1	7	8	1	5	6	2	6	8	10	8	18	2	10	12
Oslo	33	33	..	133	133	..	65	65	..	124	124	..	38	38	..	1	1
Buskerud	21	1	22	1	1	2	3	2	5	2	3	5	3	—	3	1	—	1
Hedmark	71	4	75	1	—	1	7	—	7	1	1	2	1	—	1	6	1	7
Oppland	35	—	35	—	—	—	2	—	2	—	—	—	5	—	5	4	—	4
Telemark	21	6	27	8	8	16	—	6	6	4	10	14	3	17	20	5	2	7
Aust-Agder	4	3	7	—	3	3	3	1	4	4	11	15	—	3	3	—	—	—
Vest-Agder	1	—	1	—	15	15	1	10	11	2	2	4	—	8	8	3	3	6
Rogaland	2	3	5	9	81	90	7	102	109	—	24	24	6	87	93	2	8	10
Hordaland	2	..	2	22	..	22	8	..	8	1	..	1	4	..	4	1	..	1
Bergen	—	—	..	69	69	..	13	13	..	2	2	..	12	12	..	—	—
Sogn og Fjordane	10	—	10	5	3	8	3	—	3	—	—	—	7	—	7	6	2	8
Møre og Romsdal	20	6	26	3	31	34	1	27	28	—	—	—	—	—	—	9	8	17
Sør-Trøndelag	23	10	33	2	3	5	5	19	24	2	3	5	—	7	7	21	10	31
Nord-Trøndelag	24	2	26	7	—	7	6	—	6	2	—	2	—	—	—	4	—	4
Nordland	40	8	48	1	51	52	11	5	16	—	—	—	1	7	8	5	5	10
Troms	25	—	25	—	7	7	6	6	12	—	3	3	—	9	9	3	10	13
Finnmark	65	10	75	10	—	10	21	5	26	—	—	—	24	—	24	17	1	18

¹ Omfatter ulovlig fortæring av medbrakt brennevin på bevertningssted, ulovlig skjenking ved offentlig forsamlingslokale, ulovlig fortæring i foreninger o.l. og reseptmisbruk.
² Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud og Vestfold. ³ Hedmark og Oppland. ⁴ Fylkene langs kysten fra Aust-Agder til Sogn og Fjordane. ⁵ De tre nordligste fylker.

**Tabell XXI. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer
i 1953—1956.**

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1953	1954	1955	1956	1953	1954	1955	1956
<i>Byer med lovlig brennevinnsomsetning</i>								
Fredrikstad	703	759	817	840	337	338	317	313
Moss	451	409	550	508	284	285	355	340
Oslo	14 753	12 672	12 408	12 199	11 456	9 981	9 654	9 474
Hamar	223	191	187	229	64	55	61	71
Gjøvik	79	106	112	108	28	46	43	39
Lillehammer	151	166	136	163	16	23	20	17
Drammen	595	572	507	599	215	147	151	155
Kongsberg	144	177	146	176	77	54	47	49
Horten	338	399	312	240	225	269	173	117
Tønsberg	490	520	448	475	204	205	173	190
Sandefjord	271	317	303	257	80	90	89	85
Larvik	191	252	298	275	101	143	135	111
Kristiansand S.	935	884	887	908	501	321	327	343
Stavanger	1 481	1 297	1 410	1 413	933	858	1 009	992
Bergen	3 078	2 609	2 649	3 428	1 982	1 625	1 658	2 066
Trondheim	1 566	1 595	1 398	1 416	938	1 032	918	854
Bodø	120	162	118	130	34	59	45	50
Narvik	616	548	506	543	200	202	222	243
Tromsø	428	556	448	366	150	170	169	138
Harstad	264	294	189	251	51	43	22	21
I alt	26 877	24 485	23 829	24 524	17 876	15 946	15 588	15 668
<i>Byer uten lovlig brennevinnsomsetning</i>								
Halden	163	140	172	176	77	55	68	82
Sarpsborg	456	429	338	358	169	203	144	185
Son	3	3	—	5	3	1	—	3
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	44	26	24	18	6	7	13	5
Kongsvinger	53	55	30	51	3	4	—	3
Hønefoss	80	86	64	52	68	69	46	12
Holmsbu	—	—	1	3	—	—	—	—
Svelvik	3	2	3	3	3	2	2	1
Holmestrand	72	83	58	33	20	36	20	4
Åsgårdstrand	8	21	9	5	—	5	3	—
Stavern	6	4	32	17	2	2	5	3
Kragerø	43	45	30	40	19	23	17	25
Langesund	6	17	12	14	4	14	8	10
Stathelle	7	—	4	1	—	—	1	—
Brevik	30	27	24	22	11	8	5	3
Porsgrunn	216	216	262	332	44	52	62	95
Skien	392	350	351	331	161	172	124	150
Notodden	145	163	118	151	91	97	51	73
Risør	28	16	32	15	16	11	22	8
Tvedestrand	12	23	12	13	—	9	—	3
Arendal	294	287	277	232	86	78	67	63
Grimstad	42	37	53	40	9	5	15	5
Lillesand	13	13	16	11	1	1	2	1
Mandal	112	71	97	99	55	39	35	51
Farsund	14	4	13	12	6	2	8	2
Flekkefjord	45	32	54	40	25	15	20	25
Egersund	46	51	45	66	15	16	18	32
Sandnes	170	177	159	86	44	42	33	14
Skudeneshavn	42	44	54	51	38	44	42	45

Tabell XXI (forts.). Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1953—1956.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1953	1954	1955	1956	1953	1954	1955	1956
Kopervik	40	54	31	46	26	27	18	22
Haugseund	278	340	305	293	223	271	209	239
Florø	42	44	43	71	7	9	4	8
Ålesund	340	424	432	408	199	267	246	219
Molde	35	49	48	68	14	19	18	17
Kristiansund N.	273	353	238	281	201	241	127	181
Levanger	19	23	14	11	8	5	4	3
Steinkjer	32	31	33	31	7	8	7	13
Namsos	29	48	24	17	25	39	18	14
Brønnøysund	—	4	2	8	—	4	1	3
Mosjøen	38	70	27	45	16	30	15	25
Mo	80	89	75	112	46	61	57	60
Svolvær	75	95	46	51	8	13	5	9
Hammerfest	68	71	57	56	28	24	23	21
Vadsø	31	21	15	11	26	11	12	5
Vardø	36	30	26	46	28	22	18	25
I alt	3 961	4 168	3 760	3 832	1 838	2 063	1 613	1 767
Alle byer	30 838	28 653	27 589	28 356	19 714	18 009	17 201	17 435

Tabell XXII. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1953—1956, fylkesvise oppgaver.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbygdsboende			
	1953	1954	1955	1956	1953	1954	1955	1956
Østfold	401	420	420	369	266	306	277	233
Akershus	726	764	842	853	524	536	645	611
Hedmark	273	241	186	259	194	193	149	209
Oppland	175	230	227	185	161	190	196	154
Buskerud	173	145	178	165	109	94	119	83
Vestfold	175	219	251	236	95	97	130	119
Telemark	249	325	224	268	154	219	141	165
Aust-Agder	96	143	115	151	52	96	66	83
Vest-Agder	136	143	153	199	93	89	91	131
Rogaland	369	313	365	318	296	232	280	223
Hordaland	308	376	321	297	238	302	237	222
Sogn og Fjordane	147	144	142	125	118	95	113	86
Møre og Romsdal	213	162	100	106	131	129	75	88
Sør-Trøndelag	138	170	145	154	69	78	76	94
Nord-Trøndelag	100	68	116	117	63	47	77	82
Nordland	119	176	156	167	107	145	148	138
Troms	103	117	88	120	45	75	60	66
Finnmark	246	277	270	276	213	212	205	194
I alt	4 147	4 433	4 299	4 365	2 928	3 135	3 085	2 981

Tabell XXIII. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1955 og 1956. Tallet på forseelser med arrestasjon, forseelser begått av utenbysboende og forseelser begått av menn og kvinner.

	Alle forseelser		Forseelser med arrestasjon		Forseelser begått av utenbysboende		Forseelser begått av:			
							menn		kvinner	
	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956
<i>Byer med lovlig brennevinnsomsetning</i>										
Fredrikstad	817	840	787	798	500	527	799	827	18	13
Moss	550	508	518	485	195	168	539	493	11	15
Oslo	12 408	12 199	11 181	11 008	2 754	2 725	11 011	10 954	1 397	1 245
Hamar	187	229	179	223	126	158	183	228	4	1
Gjøvik	112	108	95	86	69	69	111	108	1	—
Lillehammer	136	163	129	149	116	146	135	163	1	—
Drammen	507	599	502	597	356	444	492	581	15	18
Kongsberg	146	176	137	167	99	127	142	170	4	6
Horten	312	240	291	227	139	123	307	237	5	3
Tønsberg	448	475	421	441	275	285	432	464	16	11
Sandefjord	303	257	297	246	214	172	300	252	3	5
Larvik	298	275	295	263	163	164	275	252	23	23
Kristiansand S.	887	908	884	894	560	565	874	893	13	15
Stavanger	1 410	1 413	1 331	1 394	401	421	1 354	1 362	56	51
Bergen	2 649	3 428	2 562	3 314	991	1 362	2 502	3 214	147	214
Trondheim	1 398	1 416	1 360	1 318	480	562	1 332	1 359	66	57
Bodø	118	130	93	109	73	80	118	129	—	1
Narvik	506	543	439	464	284	300	502	540	4	3
Tromsø	448	366	346	286	279	228	435	351	13	15
Harstad	189	251	165	194	167	230	185	250	4	1
I alt	23 829	24 524	22 012	22 663	8 241	8 856	22 028	22 827	1 801	1 697
<i>Byer uten lovlig brennevinnsomsetning</i>										
Halden	172	176	169	169	104	94	169	176	3	—
Sarpsborg	338	358	269	290	194	173	336	358	2	—
Son	—	5	—	4	—	2	—	5	—	—
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	24	18	17	12	11	13	24	18	—	—
Kongsvinger	30	51	19	38	30	48	30	51	—	—
Hønefoss	64	52	63	52	18	40	62	52	2	—
Holmsbu	1	3	—	1	1	3	1	3	—	—
Svelvik	3	3	3	3	1	2	3	3	—	—
Holmestrand	58	33	55	30	38	29	58	33	—	—
Åsgårdstrand	9	5	9	5	6	5	9	5	—	—
Stavern	32	17	32	14	27	14	32	16	—	1
Kragerø	30	40	12	20	13	15	30	40	—	—
Langesund	12	14	6	9	4	4	12	11	—	3
Stathelle	4	1	4	1	3	1	4	1	—	—
Brevik	24	22	12	15	19	19	24	20	—	2
Porsgrunn	262	332	262	332	200	237	253	321	9	11
Skien	351	331	337	312	227	181	345	326	6	5
Notodden	118	151	92	126	67	78	118	151	—	—
Risør	32	15	12	11	10	7	29	14	3	1
Tvedestrand	12	13	3	6	12	10	12	13	—	—
Arendal	277	232	263	219	210	169	273	229	4	3
Grimstad	53	40	47	32	38	35	53	38	—	2
Lillesand	16	11	5	5	14	10	16	11	—	—

Tabell XXIII (forts.). Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1955 og 1956. Tallet på forseelser med arrestasjon, forseelser begått av utenbysboende og forseelser begått av menn og kvinner.

	Alle forseelser		Forseelser med arrestasjon		Forseelser begått av utenbysboende		Forseelser begått av:			
							menn		kvinner	
	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956
Mandal	97	99	57	59	62	48	97	99	—	—
Farsund	13	12	10	9	5	10	13	12	—	—
Flekkefjord	54	40	23	15	34	15	54	40	—	—
Egersund	45	66	20	37	27	34	45	64	—	2
Sandnes	159	86	147	80	126	72	159	86	—	—
Skudeneshavn	54	51	9	14	12	6	54	51	—	—
Kopervik	31	46	25	38	13	24	31	46	—	—
Haugesund	305	293	292	269	96	54	301	290	4	3
Florø	43	71	29	51	39	63	43	71	—	—
Ålesund	432	408	417	391	186	189	429	396	3	12
Molde	48	68	37	62	30	51	48	66	—	2
Kristiansund N.	238	281	220	263	111	100	236	278	2	3
Levanger	14	11	2	—	10	8	14	11	—	—
Steinkjer	33	31	9	9	26	18	32	31	1	—
Namsos	24	17	12	10	6	3	24	17	—	—
Brønnøysund	2	8	2	5	1	5	2	8	—	—
Mosjøen	27	45	15	32	12	20	27	44	—	1
Mo	75	112	58	86	18	52	74	111	1	1
Svolvær	46	51	41	44	41	42	46	51	—	—
Hammerfest	57	56	45	46	34	35	57	56	—	—
Vadsø	15	11	5	8	3	6	15	11	—	—
Vardø	26	46	15	25	8	21	26	46	—	—
I alt	3 760	3 832	3 181	3 259	2 147	2 065	3 720	3 780	40	52
Alle byer	27 589	28 356	25 193	25 922	10 388	10 921	25 748	26 607	1 841	1 749

Tabell XXIV. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1955 og 1956. Fylkesvise oppgaver over tallet på forseelser med arrestasjon, forseelser begått av utenbygdsboende og forseelser begått av menn og kvinner.

	Alle forseelser		Forseelser med arrestasjon		Forseelser begått av utenbygdsboende		Forseelser begått av:			
							menn		kvinner	
	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956
Østfold	420	369	281	267	143	136	417	367	3	2
Akershus	842	853	640	667	197	242	812	815	30	38
Hedmark	186	259	98	135	37	50	185	259	1	—
Oppland	227	185	36	38	31	31	226	185	1	—
Buskerud	178	165	126	131	59	82	174	162	4	3
Vestfold	251	236	214	199	121	117	239	228	12	8
Telemark	224	268	113	141	83	103	216	264	8	4
Aust-Agder	115	151	56	70	49	68	114	148	1	3
Vest-Agder	153	199	112	112	62	68	148	198	5	1
Rogaland	365	318	189	198	85	95	365	317	—	1
Hordaland	321	297	157	179	84	75	318	295	3	2
Sogn og Fjordane	142	125	68	54	29	39	142	125	—	—
Møre og Romsdal	100	106	8	23	25	18	100	106	—	—
Sør-Trøndelag	145	154	64	70	69	60	142	150	3	4
Nord-Trøndelag	116	117	14	9	39	35	116	117	—	—
Nordland	156	167	36	45	8	29	155	167	1	—
Troms	88	120	19	32	28	54	85	120	3	—
Finnmark	270	276	116	151	65	82	260	267	10	9
Bygdene i alt.....	4 299	4 365	2 347	2 521	1 214	1 384	4 214	4 290	85	75

Tabell XXV. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹ i de enkelte byer i 1953—1956.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1953	1954	1955	1956	1953	1954	1955	1956
	<i>Byer med lovlig brennevinsomsetning</i>							
Fredrikstad	48,8	52,8	57,1	59,2	23,4	23,5	22,2	22,1
Moss	23,9	21,5	28,6	26,1	15,1	15,0	18,5	17,5
Oslo	33,5	28,5	27,8	27,0	26,0	22,5	21,6	21,0
Hamar	19,2	16,1	15,5	18,4	5,5	4,6	5,1	5,7
Gjøvik	12,9	17,3	18,3	14,6	4,6	7,5	7,0	5,3
Lillehammer	23,0	25,6	21,1	26,0	2,4	3,6	3,1	2,7
Drammen	19,8	19,0	16,8	19,7	7,2	4,9	5,0	5,1
Kongsberg	16,9	20,4	16,6	19,8	9,0	6,2	5,4	5,5
Horten	26,9	31,1	23,9	18,4	17,9	21,0	13,3	9,0
Tønsberg	40,0	42,2	36,3	38,1	16,6	16,6	14,0	15,2
Sandefjord	40,3	46,5	44,6	37,5	11,9	13,2	13,1	12,4
Larvik	18,2	23,9	28,0	25,6	9,6	13,5	12,7	10,3
Kristiansand S.	35,6	33,3	33,0	33,5	19,1	12,1	12,2	12,7
Stavanger	28,9	24,8	26,8	26,8	18,2	16,4	19,2	18,8
Bergen	27,2	23,1	23,5	29,9	17,5	14,4	14,7	18,0
Trondheim	26,8	27,2	23,8	24,1	16,1	17,6	15,7	14,5
Bodø	14,6	18,5	12,6	13,2	4,1	6,7	4,8	5,1
Narvik	54,0	46,4	41,7	44,8	17,5	17,1	18,3	20,0

¹ Tallene er beregnet etter folketallet pr. 1/1 i vedkommende år.

Tabell XXV (forts.). Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹
i de enkelte byer i 1953—1956.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1953	1954	1955	1956	1953	1954	1955	1956
Tromsø	39,2	51,4	42,6	30,6	13,7	15,7	16,1	11,6
Harstad	62,6	71,1	46,2	60,7	12,1	10,4	5,4	5,1
I alt	31,2	28,2	27,3	27,7	20,7	18,3	17,8	17,7
<i>Byer uten lovlig brennevinsetning</i>								
Halden	16,4	14,1	17,5	17,9	7,8	5,6	6,9	8,3
Sarpsborg	33,8	31,6	24,9	26,6	12,5	14,9	10,6	13,8
Son	5,6	5,6	—	9,5	5,6	1,9	—	5,7
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	19,9	11,9	10,5	7,7	2,7	3,2	5,7	2,1
Kongsvinger	23,6	24,6	13,2	23,0	1,3	1,8	—	1,4
Hønefoss	21,6	23,0	16,6	13,3	18,4	18,4	11,9	3,1
Holmsbu	—	—	2,5	7,4	—	—	—	—
Svelvik	2,4	1,6	2,4	2,4	2,4	1,6	1,6	0,8
Holmestrand	31,0	36,7	25,9	15,0	8,6	15,9	8,9	5,4
Åsgårdstrand	15,5	39,4	16,9	9,4	—	9,4	5,6	—
Stavern	4,2	2,7	20,6	10,5	1,4	1,4	3,2	1,9
Kragerø	9,9	10,2	6,8	8,8	4,4	5,2	3,9	5,5
Langesund	2,8	7,8	5,5	6,5	1,8	6,4	3,7	4,6
Stathelle	9,2	—	5,5	1,3	—	—	1,4	—
Brevik	13,1	11,7	10,3	9,6	4,8	3,5	2,1	1,3
Porsgrunn	21,8	21,6	26,0	32,3	4,4	5,2	6,2	9,2
Skien	25,3	22,5	22,7	21,5	10,4	11,1	8,0	9,7
Notodden	20,7	22,7	16,4	20,7	13,0	13,5	7,1	10,0
Risør	9,5	5,5	11,0	5,1	5,4	3,8	7,5	2,7
Tvedestrand	13,0	25,7	13,7	14,1	—	10,0	—	3,3
Arendal	25,1	24,5	23,8	20,5	7,3	6,7	5,8	5,6
Grimstad	18,3	16,3	23,5	17,6	3,9	2,2	6,7	2,2
Lillesand	12,0	11,7	14,7	10,3	0,9	0,9	1,8	0,9
Mandal	24,8	15,4	20,7	20,8	12,2	8,5	7,5	10,7
Farsund	7,4	2,0	6,4	5,8	3,2	1,0	4,0	1,0
Flekkefjord	15,4	10,9	18,2	12,9	8,5	5,1	6,7	8,1
Egersund	11,3	12,6	11,2	16,4	3,7	4,0	4,5	7,9
Sandnes	41,1	44,0	39,5	21,3	10,6	10,4	8,2	3,5
Skudeneshavn	31,8	33,1	39,9	36,4	28,7	33,1	31,0	32,1
Kopervik	22,7	30,5	17,4	26,0	14,7	15,3	10,1	12,5
Haugesund	14,7	17,8	15,8	15,0	11,8	14,2	10,9	12,2
Florø	21,7	21,9	20,7	34,4	3,6	4,5	1,9	3,9
Ålesund	18,0	22,5	22,8	21,4	10,6	14,2	13,0	11,5
Molde	5,3	7,1	6,7	9,4	2,1	2,8	2,5	2,3
Kristiansund N.	17,8	22,5	14,9	17,4	13,1	15,4	7,9	11,2
Levanger	11,8	14,6	8,8	6,5	5,0	3,2	2,5	1,8
Steinkjer	8,7	8,0	8,2	7,6	1,9	2,1	1,7	3,2
Namsos	6,2	9,9	4,8	3,2	5,3	8,1	3,6	2,7
Brønnøysund	—	2,4	1,1	4,6	—	2,4	0,6	1,7
Mosjøen	10,8	19,1	7,2	11,4	4,5	8,2	4,0	6,3
Mo	15,2	14,2	10,9	15,5	8,7	9,7	8,3	8,3
Svolvær	21,3	27,0	12,9	13,6	2,3	3,7	1,4	2,4
Hammerfest	15,6	15,6	12,1	11,2	6,4	5,3	4,9	4,2
Vadsø	11,8	7,7	5,3	4,0	9,9	4,0	4,2	1,8
Vardø	10,9	8,9	7,7	13,4	8,4	6,6	5,3	7,3
I alt	18,4	19,1	17,0	17,1	8,5	9,4	7,3	7,9
Alle byer	28,6	26,3	25,2	25,6	18,4	16,6	15,7	15,7

**Tabell XXVI. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹
i bygdene fylkesvis i 1953—1956.**

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbygdsboende			
	1953	1954	1955	1956	1953	1954	1955	1956
Østfold	3,0	3,1	3,1	2,7	2,0	2,3	2,0	1,7
Akershus	3,9	4,0	4,3	4,2	2,8	2,8	3,3	3,0
Hedmark	1,7	1,5	1,2	1,6	1,2	1,2	0,9	1,3
Oppland	1,2	1,5	1,5	1,2	1,1	1,3	1,3	1,0
Buskerud	1,5	1,2	1,5	1,4	0,9	0,8	1,0	0,7
Vestfold	1,6	1,9	2,2	2,0	0,9	0,9	1,1	1,0
Telemark	2,6	3,3	2,3	2,7	1,6	2,2	1,4	1,6
Aust-Agder	1,7	2,5	2,0	2,6	0,9	1,7	1,1	1,4
Vest-Agder	2,1	2,2	2,3	3,0	1,5	1,4	1,4	2,0
Rogaland	2,7	2,3	2,6	2,2	2,2	1,7	2,0	1,6
Hordaland	1,5	1,8	1,5	1,4	1,2	1,5	1,1	1,0
Sogn og Fjordane	1,5	1,5	1,5	1,3	1,2	1,0	1,2	0,9
Møre og Romsdal	1,4	1,0	0,6	0,7	0,8	0,8	0,5	0,5
Sør-Trøndelag	1,0	1,2	1,0	1,1	0,5	0,5	0,5	0,6
Nord-Trøndelag	1,0	0,7	1,1	1,1	0,6	0,5	0,7	0,8
Nordland	0,6	0,9	0,8	0,9	0,6	0,8	0,8	0,7
Troms	1,0	1,1	0,8	1,1	0,4	0,7	0,6	0,6
Finnmark	4,4	4,9	4,7	4,8	3,8	3,8	3,6	3,3
Bygder i alt	1,8	1,9	1,9	1,9	1,3	1,4	1,3	1,3

¹ Se note 1 side 61.

**Tabell XXVII. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser
i de enkelte byer i 1956.**

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
<i>Byer med lovlig brennevinomsatning</i>												
Fredrikstad	47	60	87	72	100	83	80	53	59	73	69	57
Moss	40	34	43	42	56	53	52	44	46	41	24	33
Oslo	722	756	1 023	1 098	1 290	1 113	1 190	1 107	1 112	973	863	952
Hamar	23	11	13	22	15	22	32	21	17	12	13	28
Gjøvik	6	3	12	5	7	10	7	15	14	16	5	8
Lillehammer	10	9	22	17	8	11	23	16	17	8	9	13
Drammen	40	48	35	72	54	45	54	64	42	45	43	57
Kongsberg	6	25	10	17	15	16	14	23	12	13	10	15
Horten	13	15	25	17	21	22	25	16	27	11	23	25
Tønsberg	16	16	30	56	59	46	48	47	42	50	28	37
Sandefjord	7	10	20	31	29	24	20	24	25	28	14	25
Larvik	19	20	13	39	10	17	23	20	35	45	20	14
Kristiansand S.	63	54	59	70	84	78	102	88	90	67	79	74
Stavanger	72	85	116	126	152	142	163	123	126	126	76	106
Bergen	202	263	317	218	311	295	251	289	325	337	276	344
Trondheim	77	81	135	120	131	148	150	125	128	93	96	132
Bodø	3	8	11	11	12	14	7	14	10	12	15	13
Narvik	22	30	53	31	44	63	39	67	44	64	35	51
Tromsø	33	33	23	22	48	38	27	46	28	26	11	31
Harstad	18	6	14	19	25	43	14	20	18	17	37	20
I alt	1 439	1 567	2 061	2 105	2 471	2 283	2 321	2 222	2 217	2 057	1 746	2 035

Tabell XXVII (forts.). Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1956.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
<i>Byer uten lovlig brennevinsonsetning</i>												
Halden	10	5	16	17	27	13	12	14	12	10	21	19
Sarpsborg	32	17	30	18	62	49	32	18	31	34	13	22
Son	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	2	—
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	2	1	4	3	1	2	1	1	—	—	2	1
Kongsvinger	—	1	2	4	2	6	6	5	3	14	4	4
Hønefoss	3	2	2	3	3	2	3	11	5	8	6	4
Holmsbu	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—
Svelvik	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Holmestrand	3	4	4	2	2	1	3	1	2	5	1	5
Åsgårdstrand	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—
Stavern	3	—	1	—	—	4	6	3	—	—	—	—
Kragerø	—	—	—	1	3	3	16	5	4	4	2	2
Langesund	—	—	1	1	2	2	5	2	—	—	1	—
Stathelle	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brevik	1	1	—	—	1	4	6	7	2	—	—	—
Porsgrunn	14	20	31	30	28	28	30	31	35	47	14	24
Skien	25	22	21	38	43	22	16	24	23	24	32	41
Notodden	8	9	3	11	14	20	20	23	13	11	11	8
Risør	—	—	2	—	—	1	3	2	1	2	3	1
Tvedestrand	—	3	—	—	—	1	3	2	2	1	—	1
Arendal	6	9	17	19	23	17	28	18	29	20	17	29
Grimstad	1	2	2	1	4	5	3	7	3	8	1	3
Lillesand	—	—	2	1	—	2	2	—	2	—	—	2
Mandal	3	2	4	15	10	6	39	7	4	3	3	3
Farsund	—	—	2	—	3	—	3	2	—	—	2	—
Flekkefjord	4	3	2	1	1	3	1	4	10	1	2	8
Egersund	1	1	6	8	13	8	2	6	5	6	4	6
Sandnes	7	5	10	10	6	4	7	5	10	5	8	9
Skudeneshavn	7	2	8	—	11	1	2	1	9	5	4	1
Kopervik	3	3	5	6	5	1	3	1	2	2	5	10
Haugesund	16	41	27	23	23	20	33	33	20	17	20	20
Florø	7	28	8	6	3	2	—	—	3	4	8	2
Ålesund	43	46	64	33	23	18	32	27	34	28	30	30
Molde	4	7	4	3	7	8	7	6	4	2	7	9
Kristiansund N.	19	21	25	16	33	29	20	27	18	23	20	30
Levanger	—	5	2	—	—	—	2	1	—	—	1	—
Steinkjer	7	1	1	2	3	6	2	1	4	2	2	—
Namsos	3	1	—	3	—	2	3	3	1	—	—	1
Brønnøysund	—	—	1	1	1	—	1	2	1	—	—	1
Mosjøen	2	3	1	3	5	3	2	2	3	16	1	4
Mo	5	5	4	5	10	17	2	11	15	10	10	18
Svolvær	1	—	18	18	3	2	6	1	—	2	—	—
Hammerfest	1	4	2	3	9	7	8	2	10	7	2	1
Vadsø	1	—	—	—	2	2	—	2	3	—	—	1
Vardø	4	4	2	8	8	3	—	3	3	6	3	2
I alt	248	280	334	314	394	325	371	325	327	327	265	322
Alle byer	1 687	1 847	2 395	2 419	2 865	2 608	2 692	2 547	2 544	2 384	2 011	2 357

Tabell XXVIII. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i bygdene i 1956.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Østfold	20	39	29	37	42	25	35	34	32	30	21	25
Akershus	52	36	60	85	121	87	80	57	74	63	69	69
Hedmark	12	16	24	23	19	20	16	30	28	27	20	24
Oppland	17	8	9	18	20	13	15	22	11	18	14	20
Buskerud	9	12	6	14	16	10	19	15	12	15	12	25
Vestfold	14	18	16	10	19	14	55	17	21	19	19	14
Telemark	16	11	16	12	26	25	27	25	49	31	16	14
Aust-Agder	17	4	7	20	10	8	32	11	14	7	13	8
Vest-Agder	10	13	13	15	14	17	34	15	18	13	18	19
Rogaland	15	24	19	28	32	42	42	14	28	32	25	17
Hordaland	24	16	15	26	28	35	27	28	30	27	23	18
Sogn og Fjordane	6	17	8	10	11	13	12	13	7	8	13	7
Møre og Romsdal	7	2	6	8	9	14	10	10	16	3	12	9
Sør-Trøndelag	6	9	8	11	18	22	17	14	18	8	16	7
Nord-Trøndelag	23	5	13	5	9	9	17	7	7	6	6	10
Nordland	8	8	15	3	17	16	10	17	13	24	16	20
Troms	5	2	6	4	12	26	11	24	11	4	9	6
Finnmark	29	10	28	12	34	38	22	15	26	29	17	16
Bygder i alt	290	250	298	341	457	434	481	368	415	364	339	328

Tabell XXIX. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene etter hvem anmodningene om inngrep kom fra 1948—1956.

	Tallet på personer meldt til nemndene	Anmodning om inngrep kom fra:						inngrep etter nemndenes eget tiltak
		den drikkfeldige selv	den drikkfeldiges familie	politiet	forsorgsvesenet	leger og prester	andre nemnder	
<i>Menn</i>								
1948	16 442	97	1 835	13 710	119	96	92	493
1949	21 263	158	2 003	18 305	118	126	190	363
1950	19 362	244	1 872	16 457	115	134	180	360
1951	16 310	215	1 338	14 116	38	117	173	313
1952	15 796	286	1 313	13 554	36	135	175	297
1953	17 302	384	1 278	15 053	37	115	172	263
1954	17 307	477	1 097	15 174	50	166	116	227
1955	14 254	382	1 162	12 282	26	102	95	205
1956	13 682	563	1 436	11 262	32	85	98	206
<i>Kvinner</i>								
1948	1 333	2	68	1 237	5	6	1	14
1949	1 041	9	111	890	6	9	7	9
1950	955	7	86	814	8	5	6	29
1951	888	6	67	788	7	4	7	9
1952	544	20	49	445	7	11	4	8
1953	650	34	67	517	9	8	1	14
1954	938	28	58	807	4	12	8	21
1955	517	36	61	400	6	3	3	8
1956	567	14	68	453	5	5	5	17

Tabell XXX. Tallet på alkoholmisbrukere behandlet av edruelighetsnemndene etter behandlingsmåten¹ 1948—1956.

	Tallet på behandlede i alt	Gitt advarsel	Satt under tilsyn	Gitt aversanbehandling	Meldt inn i avholdslag eller -losje	Skaffet arbeid	Fratatt rådighet over lønn		Besluttet innlagt i kursted	
							Frivillig	Tvang	Frivillig	Tvang
<i>Menn</i>										
1948	6 655	5 592	419	—	152	152	30	8	281	21
1949	7 913	6 368	685	—	223	209	30	13	354	31
1950	8 556	6 522	484	589	252	161	33	7	481	27
1951	8 019	6 108	452	531	233	167	20	12	470	26
1952	8 428	6 144	672	797	199	190	27	9	370	20
1953	9 143	7 288	600	414	132	157	29	6	488	29
1954	8 292	6 049	755	423	154	173	22	6	687	23
1955	8 220	5 956	735	486	117	172	44	4	687	19
1956	7 874	5 520	836	461	131	203	31	9	655	28
<i>Kvinner</i>										
1948	183	138	24	—	13	3	—	—	5	—
1949	189	132	21	—	9	—	—	—	25	2
1950	252	170	32	17	5	2	—	—	26	—
1951	207	121	24	26	6	4	—	—	25	1
1952	209	104	37	28	4	5	—	—	31	—
1953	229	102	36	33	10	10	1	—	37	—
1954	382	197	49	30	16	11	1	—	76	2
1955	249	139	25	31	12	11	3	—	27	1
1956	326	201	38	14	9	9	14	2	39	—

¹ De behandlede er ført opp under den viktigste av de forholdsregler som er truffet overfor dem.

Fortegnelse over byer med kommunale rusdrikkbevillinger i 1956.

Salg og skjenking av brennevin, vin og alt slags øl:

Moss, Oslo, Hamar, Lillehammer, Gjøvik, Drammen, Kongsberg, Horten, Tønsberg, Stavanger, Bergen, Trondheim, Narvik og Tromsø.

Salg av brennevin, vin og alt slags øl og skjenking av vin og alt slags øl:

Fredrikstad, Sandefjord, Larvik, Kristiansand S., Bodø (bryggerisalg) og Harstad.

Salg og skjenking av vin og alt slags øl:

Kongsvinger, Holmestrand, Skien og Arendal.

Salg av vin og alt slags øl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl:

Hønefoss.

Salg og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl:

Drøbak.

Salg av alt slags øl og skjenking av vin og alt slags øl:

Halden, Sarpsborg, Son, Åsgårdstrand, Langesund, Brevik, Porsgrunn, Levanger, Steinkjer, Mosjøen, Svolvær og Hammerfest.

Salg av alt slags øl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl:

Tvedestrand.

Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av vin og alt slags øl:

Stavern og Mo.

Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl:

Holmsbu og Kragerø.

Salg av alkoholsvakt øl og skjenking av vin og alt slags øl:

Ålesund, Molde og Kristiansund N.

Skjenking av vin og øl unntatt eksportøl:

Namsos.

Salg av alt slags øl:

Brønnøysund.

Skjenking av alt slags øl:

Mandal.

Salg og skjenking av øl unntatt eksportøl:

Notodden.

Salg av øl unntatt eksportøl:

Svelvik, Grimstad og Hvitsten.

Skjenking av øl unntatt eksportøl:

Risør.

Fortegnelse over herreder med kommunale rusdrikkbevillinger i 1956.

Salg og skjenking av vin og alt slags øl:

Vågan.

Salg av alt slags øl og skjenking av vin og alt slags øl:

Bærum, Asker, Vang (H), Elverum, Norderhov, Nøtterøy, Tinn, Sortland og Sør-Varanger.

Salg av alt slags øl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl:

Nord-Aurdal.

Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av vin og alt slags øl:

Onsøy, Rygge, Oppegård, Nannestad, Ringsaker, Furnes, Våler (H), Sel, Øyer, Fåberg, Gran, Søndre Land, Fluberg, Nordre Land, Flå, Gol, Hol (B), Krødsherad, Uvdal, Borre, Dypvåg, Kyrkjebø, Oppdal, Strinda og Hol.

Salg av øl unntatt eksportøl og skjenking av vin og øl unntatt eksportøl:

Askim, Vestby, Ski, Ås, Lillestrøm, Stange, Åsnes, Åmot, Tynset, Jevnaker, Sem, Brandbu, Hole, Modum, Lier, Hurum, Ytre Sandsvær og Tromøy.

Salg av alkoholsvakt øl og skjenking av vin og alt slags øl:

Ål, Odda og Kinsarvik.

Skjenking av vin og alt slags øl:

Alvdal, Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Heidal, Nord-Fron, Sør-Fron, Østre Gausdal, Vestre Gausdal, Snertingdal, Øystre Slidre, Vang (O), Sauherad, Gransherad, Lårdal, Vinje, Bygland, Sola, Sauda, Eidsfjord, Ulvik, Voss, Vossestrand, Os, Borgund (S og F), Sunndal, Rørø, Inderøy, Sandnessjøen, Hadsel, Storfjord, Gratangen og Nordkapp.

Skjenking av vin og øl unntatt eksportøl:

Romedal, Ringeby, Vestre Slidre, Bø, Hjartdal, Rauland, Nordreisa, Kvænangen, Alta og Kvalsund.

Salg og skjenking av alt slags øl:

Strømm og Lødingen.

Salg av alt slags øl og skjenking av øl unntatt eksportøl:

Fauske, Lebesby og Kvæfjord.

Salg av alt slags øl:

Enebakk, Nittedal, Hisøy, Laksevåg, Orkanger, Tiller, Tysfjord, Evenes og Moskenes.

Skjenking av alt slags øl:

Ytre Rendal, Vardal, Bykle, Tydal, Bindal, Nesna, Øverbygd, Målselv og Vardø herred.

Salg og skjenking av øl unntatt eksportøl:

Mysen, Rakkestad, Nesodden, Skedsmo, Eidsvoll, Hurdal, Løten, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Hof (H), Stor-Elvdal, Tolga, Folldal, Lunner, Ådal, Sigdal, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Røyken, Øvre Sandsvør, Flesberg, Skoger, Sande, Botne, Våle, Andebu, Tjøme og Buksnes.

Salg av øl unntatt eksportøl:

Hvaler, Rødnes, Trøgstad, Spydeberg, Rolvsøy, Glemmen, Våler (Ø), Hobøl, Kråkstad, Frogn, Nordre Høland, Setskog, Aurskog, Blaker, Sørum, Fet, Rælingen, Lørenskog, Gjerdrum, Ullensaker, Nes, Feiring, Nes (H), Nord-Odal, Vinger, Brandval, Øvre Rendal, Eina, Tyrstrand, Nes (B), Hof (V), Ramnes, Stokke, Flosta, Oddernes, Fana, Ørland og Stjørdal.

Salg av alkoholsvakt øl og skjenking av øl unntatt eksportøl:

• Østre Toten, Torpa, Sør-Aurdal, Etnedal, Hemsedal og Grong.

Skjenking av øl unntatt eksportøl:

Os, Biri, Nore, Seljord, Holt, Aurland, Lærdal, Årdal, Hafslo, Jostedal, Selbu, Verdal, Hattfjelldal, Bodin, Hamarøy, Ankenes, Lenvik, Tromsøysund, Kautokeino, Kistrand, Karasjok og Polmak.

Salg av alkoholsvakt øl:

Skjeberg, Rømskog, Eidsberg, Degernes, Tune, Søndre Høland, Vestre Toten, Kolbu, Solum, Heddal, Gjerstad, Vegårshei, Sønedeled, Stokken, Eide, Vestre Moland, Åmli, Gjøvdal, Vennesla, Søgne, Høle, Vats, Helleland, Austevoll, Solund, Sogndal, Luster, Sunnlyven, Norddal, Eresfjord og Vistdal, Eide, Orkland, Orkdal, Leinstrand, Horg, Geitastrand, Røra og Egge.

Fortegnelse over kommuner med turist- og høfjellshoteller som i 1956 skjenket rusdrikk etter bevilling av Sosialdepartementet.

Skjenking av brennevin, vin og alt slags øl:

Ringsaker, (Sjusjøen Høfjellshotell), Furnes (Høsbjør Turisthotell), Dovre (Dombås Turisthotell), Lom (Elveseter Turisthotell, Fossheim Turisthotell), Nord-Fron (Fefor Høfjellshotell, Rondablikk Høfjellshotell, Kampester Høfjellshotell), Sør-Fron (Golå Høfjellshotell, Wadahl Høfjellshotell), Øyer (Hornsjø Høfjellshotell, Winge Turisthotell), Østre Gausdal (Gausdal Høfjellshotell, Skeikampen Høfjellshotell), Fåberg (Lillehammer Turisthotell, Nevra Høfjellshotell, Oppland Turisthotell, Solhøgda Turisthotell, Lande Høfjellshotell), Fluberg (Landåsen Turisthotell), Vestre Slidre (Fossheim Turisthotell, Nøsen Høfjellshotell), Vang (Bygdin Høfjellshotell, Grindaheim Turisthotell, Eidsbugaren Høfjellshotell, Nystuen Høfjellshotell, Tyin Høfjellshotell), Norderhov (Klækken Turisthotell), Ål (Bergsjø Høfjellshotell), Hol (Holms Hotell), Bø (Lifjell Turisthotell), Gransherad (Bolkesjø Turisthotell), Kviteseid (Brokefjell Hotell, Morgedal Turisthotell, Vrådal Turisthotell), Rauland (Rauland Høfjellshotell), Fjære (Strand Hotell), Bygland (Setesdalens Hotell), Sola (Sola Strand Hotell), Randaberg (Viste Hotell), Sauda (Sauda Turisthotell), Tysnes (Godøysund Turisthotell), Odda (Solfonn Hotell), Eidfjord (Fossli Turisthotell), Ulvik (Finse Hotell, Brakanes Turisthotell), Granvin (Mælands Turisthotell) Voss (Fleischers Hotell, Lilands Turisthotell), Vossestrand (Stalheim Turisthotell), Kvam (Sandven Turisthotell, Øystese Hotell, Sandvenseter Hotell), Os (Solstrand Hotell), Aurland (Fretheim Turisthotell, Vatnahalsen Høfjellshotell), Lærdal (Lindstrøm Hotell), Borgund (Maristuen Turisthotell), Balestrand (Kviknes Hotell, Mundal Turisthotell), Innvik (Yris Hotell), Stryn (Hotell Alexandra), Sunnlyven (Turisthotellet Union), Grytten (Grand Hotell Bellevue), Oppdal (Nor Turisthotell, Oppdal Turisthotell), Røros (Røros Turisthotell) Saltdal (Saltfjell Turisthotell).

Skjenking av vin og alt slags øl:

Onsøy (Hankø Turisthotell), Oslo (Holmenkollen Turisthotell, Vettakollen Turisthotell), Sel (Høvringen Høfjellshotell) Fåberg (Langseth Turisthotell), Lillehammer (Victoria Hotell), Gran (Hadeland Turisthotell), Nord-Aurdal (Sanderstølen Høfjellshotell) Otta (Grand Turisthotell), Hol (Ustaoset Turisthotell), Hjartdal (Tuddal Høfjellshotell), Ullensvang (Ullensvang Turisthotell), Kyrkjebø (Vadheim Hotell), Luster (Turtagrø Høfjellshotell), Jølster (Skei Hotell), Grytten (Park Hotell), Mo i Rana (Meyergården Turisthotell).

Norges offisielle statistikk, rekke XI
Norway's Official Statistics, series XI

Rekke XI

Trykt 1957 (forts.)

- Nr. 274 Husholdningsregnskaper for jordbrukerfamilier 1954 *Family budgets for farmers' families*
- 275 Norges fiskerier 1955 *Fishery statistics of Norway*
 - 276 Jordbruksstatistikk 1956 *Agricultural statistics*
 - 277 Norges kommunale finanser 1952—53 til 1954—55 *Municipal finances*
 - 278 Norges industri 1955 *Industrial production statistics*
 - 279 Statistisk årbok 1957 *Statistical yearbook of Norway*
 - 280 Norges handel 1956 Del I *Foreign trade of Norway Part I*
 - 281 Kredittmarkedstatistikk 1955 *Credit market statistics*
 - 282 Folkemengdens bevegelse 1955 *Vital statistics and migration statistics*
 - 283 Alkoholstatistikk 1956 *Alcohol statistics*

Statistisk Sentralbyrå utgir dessuten skriftserien Samfunnsøkonomiske studier (SØS). I denne serie offentliggjøres undersøkelser, som ikke er av rent statistisk karakter, bl. a. historiske og analytiske studier utført ved Byråets forskningsavdeling. *The Central Bureau of Statistics also publishes the series «Samfunnsøkonomiske studier» (SØS). This series contains reports on investigations of not merely statistical character, such as historical and analytical studies carried out at the Research Department of the Central Bureau of Statistics.*

Statistisk Sentralbyrå utgir følgende månedshfter: *The Central Bureau of Statistics publishes the following monthly bulletins:*

Statistiske meldinger *Monthly bulletin of statistics.*

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet *Monthly bulletin of external trade.*

Abonnement på begge disse månedshfter tegnes i Statistisk Sentralbyrå. Pris pr. år kr. 15,00, pr. nr. kr. 1,50. *For subscription of the bulletins please write to the Central Bureau of Statistics, Oslo.*

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co., Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.
Pris kr. 4,00.

E. Sem A.s - Halden